

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5. Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24. Inšerski oddelki: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 - Telefon št. 31-23, 31-24. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42. Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pok. z. celovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Corr. Post. No 11-3116. IZKLIJUCNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in tujemstva ima: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izbija vsak dan razen ponedeljka. Naročnina zna mesečno Lir 200, za inostranstvo pa Lir 22.80. Uredništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5, telefon št. 31-22, 31-23, 31-24. Rokopisi se ne vračajo. CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Il nemico battuto presso l'oasi di Gialo

Forze nemiche si sottraggono al combattimento ripiegando rapidamente verso sud

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 22 settembre 1942-XX il seguente bollettino di guerra n. 848: All'alba del 16 settembre le nostre truppe dell'oasi di Gialo venivano impegnate in aspri combattimenti da preponderanti forze moto-mezzanizzate nemiche provenienti dal Sahara Libico.

Sovražnikov poraz pri zelenici Džalo

Sovražne sile so se izognile borbi in se naglo umaknile proti jugu

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 22. septembra naslednje 850. vojno poročilo: V zori 16. septembra so bile naše čete v zelenici Džalo zaposlene v srđitih borbah z močnejšimi motoriziranimi in mehaniziranimi sovražnimi silami, ki so prišle iz libijske Sahare. Po odbitju začelnega napada, ki ga je podpiralo številno topništvo, se je odpor posadke odločno in vztrajno nadaljeval tudi naslednje dni in so ga uspešno podpirali ponovni nastopi Italijanskih in nemških letalskih skupin, ki so prizadele sovražniku hude izgube ljudi in motornih vozil. Včeraj pa, ko se je bližala naša motorizirana kolona, ki je bila poslana v ojačanje, se je sovražnik izognil borbi in se je naglo umaknil proti jugu, kjer so ga zasledovali in bili oddelki onega letalstva. Na egipčanskem bojišču nobenega pomembnejšega dogodka. Protiletalsko topništvo velike moči ednice je uničilo eno britansko letalo, dve nadaljnji pa sta bili sestreljeni v zraku nad Tobrukom in sicer je eno uničila protiletalska obramba v trdnjavi, drugo pa naše lovsko letalo.

Ducejeva knjiga v nemščini

Berlin, 22. sept. d. V nemškem založništvu »Essener Verlagsanstalt« je izšla v nemškem prevodu Mussolinijeva knjiga »Moji pogovori z Brunom«, ki jo je Duce spisal v počastitev spomina svojega sina Brunu, ki se je ubil v službi Italijanskih letalskih sil. Kakor je Duce določil za razpečevanje te knjige v Italiji, se bo tudi

versario gravi perdite in uomini e automezzi. Ieri, all'approssimarsi di una nostra colonna motorizzata inviata in rinforzo, il nemico si sottraeva al combattimento ripiegando rapidamente verso sud inseguito e battuto da reparti dell'aviazione dell'Asse. Nessun avvenimento di rilievo sul fronte egiziano. Un velivolo britannico è stato distrutto dalle artiglierie contraeree di una nostra grande unità; due altri erano abbattuti nel cielo di Tobruk rispettivamente dalla difesa della piazza e da un nostro cacciatore.

nemška izlaja prodajala samo v korist rodbin, katerih člani so padli v službi vojnega letalstva. Maršal Göring je v ta namen ustanovil poseben fond pod imenom »Bruno - Mussolini«, ki bo upravljal dohodke od prodaje knjige v Nemčiji. Protektor fonda je maršal Göring, v nadzorstvu pa so mnoge ugledne osebnosti nemškega letalstva in tudi Italijanski veleposlanik Dino Alfieri.

„Nazione Militare“ o angleških komandosih

Rim, 22. sept. s. Mnogo se je govorilo o oddelkih »Komandosov«, ki so izvršili znana neuspela podjetja pri San Nazairu, Boulognu, Dieppu in Tobruku, ter tudi o tem, kako so te čete organizirane in oborožene ter v kakšne posebne oddelke se delijo in koliko je teh oddelkov. Na vsa ta vprašanja odgovarja v zanimivem članku, ki ga objavlja septemberska številka revije »Nazione Militare«, podpolkovnik Bachioma Belachio. Revija prinaša tudi razpravo podpolkovnika Emilia Canavarija o možnosti zaveznikov, da bi ustvarili drugo bojišče, nadalje praktični članek polkovnika Alda Veniera o borbah v naseljih ter številne druge članke, ki nas spoznavajo z vojaškimi zadevami in ki so zelo aktualni. Revija »Nazione Militare«, ki je bila ustanovljena 1. 1926 po Ducejevi volji in jo izdaja vojno ministrstvo, je po svoji moderni opremi in raznem ilustrativnem gradivu zlasti koristna ne le za oficirje, katerim je namenjena, temveč tudi za druge izobražene osebe.

Uničenje ostankov na Severnem morju razbitega angleško-ameriškega konvoja

Berlin, 21. sept. s. Iz vojaškega vira se doznava, da so bili ostanki velikega angleško-ameriškega konvoja, ki so ga nemške letalske sile in podmornice v Severnem morju decimirale, znova napadeni včeraj kljub najslabšim vremenskim prilikam v bližini zaliva Dvine. Nemška bojna letala so kljub močni nasprotovski obrambi, ki so jo podpirale tudi sovjetske obalne protiletalske baterije, napadla sovražne ladje. Letala »Ju 88« so hudo zadela z bombami velikoga kalibra eno 8000tonsko tovorno ladjo, ki se je užgala. Nadaljnja trgovinska ladja s 4000 tonami je bila v sredini zadeta v polno z bombami največjega kalibra ter se je ustavila. Na njej je nastal požar. Bombe so bile odvržene tudi na neko drugo tovorno ladjo iste tonaže in jo poskodovala. Nad Dvinskim zalivom so nastali letalski dvoboji s sovražnimi lovci, v katerih je bilo sestreljeno eno sovjetsko lovsko letalo.

pletve zlasti za Sovjete, katerih položaj je izredno kritičen. Na načrte za uničenje nemškega prebivalstva, ki se že dolgo pripravljajo v senci in v tesnem »odovanju« z Idi in boljševiki - piše »Nachtausgabe«, podčrtavajoč nedavno vest, po kateri naj bi se po domnevi zmagi zaveznikov raznarodili nemški dečki od dveh do šestih let - odgovarjajo nemške oborožene sile s svojo hrabrostjo in svojo neukrotljivo odločnostjo. Sovražniku - tani udarci na morju, na kopnem in v zraku mu lomijo kosti in mu jih bodo še naprej zlomile, dokler zločinci, ki vodijo politiko in vojno ne bodo poravnali vseh računov.

Bern, 21. sept. s. Švicarski listi objavljajo na vidnih mestih nemško poročilo o delnem uničenju britanskega konvoja na Arktičnem oceanu, ki je izgubil 38 trgovskih ladij, in poudarjajo, da se te ogromne izgube zaveznikega brodovja pridružujejo onim, ki so bile prav tako objavljene v tem tednu in ki jih je utrpel ameriški konvoj, ki je bil napaden na Atlantiku in v katerem je bilo potopljenih 19 parnikov. Samo ta dva podviga sta veljala sovražnika 392.000 ton brodovja, kar po mnenju današnjih švicarskih listov povečuje mesečne potopitve 800.000 ton, ki so jih doslej dosegli lovci nemškega letalstva. Ali bo v mesecu septembru prekoračen milijon ton? Jasno je, da bi ta številka pomenila prvenstvo, ki bi bilo tem bolj občutljivo prav sedaj, ko se Anglosasom mudi, da bi njihove pošiljke pomoči prispele v Rusijo.

Žrtve Rooseveltove vojne politike

Protest proti krutemu ravnanju z japonskimi interniranci v Zedinjenih državah

Tokio, 21. sept. s. Zastopnik mornarice kapitan Hiraide je govoreč pred množico 30.000 ljudi rekel, da Japonska ne bo mirovala, dokler ne bo uničila sovražnika. Glede na bitko pri Salomonovih otokih je Hiraide rekel, da je ameriška mornarica izkrcala na otočju okrog 10.000 ljudi, ki so bili potem sami sebi prepustni brez živčevja in ojačenj, kot žrtve Rooseveltove politične igre. Ameriški vojaki so bili skoraj vsi uničeni ali zajeti. Amerika mora priznati točnost japonskih poročil glede bitk na Pacifiku, medtem ko pričena ameriška javnost vedno bolj dvomi o resničnosti poročil, ki jih razširja Washington.

bi se nehalo nečloveško ravnanje z Japonci. Med mnogimi primeri krutosti, ki jih je omenil zastopnik obveščevalnega urada, je primer smrti dr. Homba, starega Japonce, prebivajočega v Kaliforniji, ki je umrl zaradi krutega ravnanja. Hombova žena je zblaznela. Mnogo Japoncev je bilo zaprtih v neki ječi, kjer so prebivali brez luči dva tedna. 13 Japoncev so vrgli v policijski zapor na nekem kolodvoru, v katerem je bilo »prostora« komaj za dva. Nekaj teh Japoncev se je v zaporu zadušilo.

Sestanek finskega parlamenta

Helsinki, 22. sept. d. Po sedemdesetih poletnih počitnicah se je finski parlament zopet sestel k rednemu zasedanju in pričel obravnavati več važnih zakonskih načrtov, predvsem o zboljšanju gospodarskih razmer v deželi.

Nadaljnji prodori v Stalingrad

Preprečeno sovjetsko izkrcanje severnozapadno od Novorosijska

Izjalovljeni sovjetski razbremenilni napadi pri Voronežu in Rzevu

Iz Hitlerjevega glavnega štapa, 22. sept. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo: »Severozapadno od Novorosijska se je skušal sovražnik v noč na 21. septembra izkrcati iz brzih čolnov in podmornic. Poiskus so zavrnile edince vojnega mornarice. Letalstvo je bombardiralo sovražnikove postojanke pri Gelendžiku in ladijske cilje pri Tuapseju.

Pri operacijah med Kubanom in Kaspijskim morjem se je posrečilo nemškimi oddelkom prodreti globoko razčlenjeno in

Premoč nemškega letalstva nad Stalingradom

Berlin, 22. sept. d. O vojaškem položaju v Stalingradu izjavljajo v pristojnih nemških vojaških krogih, da so borbe sedaj osredotočene zlasti okrog severnega dela mesta. V razumevanje položaja je treba pripomniti, da se Stalingrad s svojimi predmetni razteza ob Volgi v dolžini skoraj 30 km. V severnem delu mesta so sovjetske čete zopet podvzle razbremenilne napade na nemške položaje, toda vsi sovražnikovi poskusi, da bi zadržali nemški pritisk, so bili zavrnjeni. V notranjosti Stalingrada so nemške čete v ogorčenih borbah od hiše do hiše ponovno pridobile na terenu. Kar se tiče vesti, da prihajajo preko reke Volge z vzhoda v Stalingrad zmerom nova ojačanja sovjetski vojski, pripominjajo v odgovornih berlinskih vojaških krogih, da je oskrbovalna pot preko Volge brez sleherne vrednosti za sovražnika, ker je Volga docela v območju nemškega topništva, razen tega pa nemška letalska in bombniška letala nadzorujejo rečno strugo ter onemogočajo po njej sleherne sovražnikove vojaške transporte. Kot dokaz, kako popolna je nemška kontrola značnega prostora nad Stalingradom, navajajo v nemških vojaških krogih dejstvo, da so samo v nedeljo nemška letala sestrelila nad Stalingradom nadaljnjih 77 sovjetskih letal, medtem ko so nemške letalske sile izgubile le dva aparata. Nadalje opozarjajo v nemških vojaških krogih, da je sila sovjetskih razbremenilnih napadov že popustila in da borbe, ki se razvijajo v okviru sovražnikovih protiakcij, nimajo več tiste srđitosti kakor spocetka. To je razvidno tudi iz sovražnikovih izgub. Tako so ob pričetu sovražnikovih protinapadov pri Stalingradu nemške čete izmed 150 tankov, ki jih je sovražnik vrgel v borbo, uničile nič manj kakor 120. Na koncu pripominjajo v odgovornih vojaških krogih, da vremenske okoliščine v ničemer ne morejo vplivati na potek operacij v Stalingradu.

Vefiko opustošenje

Ankara, 22. sept. d. Poročila, ki so dospela v ponedeljek popoldne iz Moskve, siljajo položaj Stalingrada kot skrajno težaven. V poročilih je rečeno, da so v borbah, ki se razvijajo v Stalingradu, bajonetni, ročne bombe in granate ter majhni metalni ognja docela zamenjali težko orožje, ki je prej rušilo odpor mesta ob Volgi. Na razvalinah Stalingrada so nemški in sovjetski pehotni oddelki v pouličnih borbah včasih komaj 10 do 20 m oddaljeni drug od drugega. Razdejanje v Stalingradu je tolikšno, da si tanki komaj utirajo pot čez ruševine nešteti porušenih hiš. Uporabljanje strmoglavnih letal je postalo zaradi prenehanosti nemških in sovjetskih postojank docela nemogoče, ker se iz zraka sploh ne more ločiti, kako poteka v mestu bojna črta, in bi se utegnulo zgoditi, da bi bombe padale na lastne postojanke. Z višin, ki leže severno od Stalingrada, bruha nemško topništvo neprestano ogenj v osrčje Stalingrada. Sovjetske čete rušijo na umiku iz posameznih okrajev za seboj vse, kar je še ostalo od nemškega topništva in letalskih bomb. Minirajo cele bloke poslopij in jih z dinamitom spuščajo v zrak. V borbe posegajo zmerom nove rezerve. Civilisti imajo v obrambi južnega in zapadnega dela mesta skoraj večino, dočim je redna sovjetska vojska v obrambi severnega in severozapadnega dela mesta.

Uspeli rumunskega letalstva

Ukarašta, 22. sept. s. Uradno poročilo javlja, da je rumunsko lovsko letalstvo, ki sodeluje ob strani nemškega letalstva, v silnih bitkah na stalingrajski fronti doseglo v nekaj dneh 22 letalskih zmag in je izgubilo pri tem samo dve letali. Ena izmed edinic rumunskih lovcev je bila omenjena v dnevnem povelju nemškega poveljništva tega odseka zaradi dveh odličnih akcij.

Ameriški dvomi o možnosti druge fronte

Lizbona, 22. sept. d. Iz Washingtona javljajo, da prevladuje v ameriških političnih in vojaških krogih prepričanje, da zavezniki ne morejo ustreči pozivom Sovjetske zveze po takojšnjem ustvaritvi druge fronte v Evropi in da bi bili za tako podjetje zavezniki pripravljivi kvečjemu šele spomladi 1943. V ameriških političnih in vojaških krogih zatrjujejo, da bi zavezniki za akcijo, ki bi bila potrebna pri organizaciji druge fronte v Evropi, potrebovali za prvi sunek najmanj milijon izvežbanih vojakov, ki jih pa nimajo na razpolago. Res je, da je v Angliji dva milijonska zavezniška vojska, toda v Washingtonu pripominjajo, da je komaj pol-

Izpovedi ujetega sovjetskega oficirja

Berlin, 22. sept. d. Obupni položaj sovjetskih čet v Stalingradu na eni strani in teror sovjetskih političnih komisarjev nad sovjetskim vojaštvom in civilnim prebivalstvom se zrcali o izjavah, ki jih je podal sovjetski vojni ujetnik nadporočnik Nikolaj Cenkov, ki je padel v nemško ujetništvo ob »čiščenju« stalingrajskih vodo-

močno z mnamami zavarovano postojanko. Mesto Dalskoje je bilo v naskoku zavzeto. V borbi za Stalingrad so bili v trdovratnih borbah iz bližine proti ogorčenemu sovražnikovu odporu zavzeti številni hišni bloki in je bilo pripeljanih mnogo ujetnikov. Razbremenilni napadi nasprotnika proti nemškim ključnim postojankam na severu mesta so se izjalovili ob visokih in krvavih izgubah sovražnika, ki je izgubil pri tem tudi 21 tankov. Na fronti ob Donu so nemški napadalni oddelki prekoračili reko in razdejali na vzhodnem bregu reke 35 bunkerjev, Madžarske čete so odbile krajevne napade. Pod vplivom hudih izgub sovražnik ni več nadaljeval svojih napadov proti mestu Voronežu. Severnozpadno od Voroneža so se zrušili ponovni sovražnikovi napadi v združenem obrambnem ognju vseh vrst orožja.

Pri Rzevu je sovražnik obnovil svoje napade z močnejšimi silami, ki so bile deloma v protisunkih zavrnjen. Pri tem je bilo uničenih 28 sovražnikovih tankov. Na vzhodnem Sredozemskem morju je nemška podmornica potopila 5000tonsko transportno jadrnico. Pri poletih posameznih angleških letal nad zasedeno zapadno obalno zemljo in pri nočnih motilnih poletih nad kraji Danske je sovražnik izgubil 6 letal. Nemška lahka bojna letala so podnevi obmetavala na južni obali Anglije vojaške cilje z bombami in jih obstreljevala s strelnim orožjem. Stotnik Graf je kot lovec dne 21. septembra izvojeval svojo 182. do 185. zmago v zraku.

vodnih naprav. Nadporočnik Cenkov je v svoji izjavi med drugim navedel, da se je njegov oddelk brez sleherne zveze z ostalimi sovjetskimi edinicami v Stalingradu dalje časa na lastno pest boril pri zgradbah stalingrajskega vodovoda. Glede sovjetskih izgub je sovjetski častnik izjavil, da je bilo doslej uničenih že 80% vseh za obrambo v Stalingradu določenih sovjetskih sil. Posebno značilna pa je njegova pripomba, da se sovjetske čete niso borile samo proti nasprotniku, marveč tudi proti stalingrajskemu civilnemu prebivalstvu, ki se je branilo, da bi se vojaštvo oskrbovalo z živežem in pitno vodo v upanju, da se bo borba za Stalingrad z vsemi svojimi strahotami na ta način skrajšala. Na povelje političnih komisarjev je vojaštvo žene, otroke in starce izgnalo na neko odrejeno mesto in jih pokončalo z ročnimi granatami. Te civiliste so namreč politični komisarji obožili glavne krivde zloma sovjetske obrambe, češ, da je po njihovi zaslugi uspelo nemškim četam prodreti v mesto. Politični komisarji so obdolžili civiliste, da niso dovolj sodelovali v organizaciji obrambe Stalingrada in da je sovjetsko vojsko to veljalo na stotine polkov, ki so bili uničeni.

Hudi boji pri Rzevu

Berlin, 22. sept. d. Nemški vojni poročevalec Walter Möller javlja s srednjega dela vzhodnega bojišča, da se v bližini Rzeva nadaljuje materialna bitka največjega obsega. Nemški vojni poročevalec, ki sam sodeluje v tej bitki, pripominja, da po razsežnosti in srđitosti borbe pri Rzevu prav gotovo niso manjše, kakor je bila bitka pri Verdunu v prvi svetovni vojni. Sovjetsko poveljništvo doprinaša v borbi na tem vojnem področju ogromne žrtve. V napade pošilja neprestano ogromne množice pehote in vsakovrstnih oklopnih vozil. Boji, ki se ponavljajo pri teh sovražnikovih poskusih prodora skozi sovražnikove črte, so neposno siloviti. Borbe se posebej za vsako krtino, za vsako drevo in za vsako ped zemlje, preorane od tisočev bomb in granat. Grič, ki so jih granate obrile do poslednjega drevesa, močvirnate šume in prazna naselja včasih po večkrat po vrsti menjajo gospodarje. Napadom sledijo protinapadi in boji ne ponehajo niti ponoči niti podnevi. Navzile ogromnim sovražnikovim žrtvam pa je glavna nemška bojna črta ostala v celoti nedotaknjena.

Težaven položaj Sovjetske zveze pred zimo

Buenos Aires, 22. sept. d. Bivši britanski vojni minister Hore Belisha je objavil v argentinškem listu »Razon« članek, v katerem primerja položaj Nemčije in Sovjetske zveze glede na bližajočo zimo. Bivši britanski vojni minister prihaja do zaključka, da bo bodoča zima za Sovjetsko zvezo zelo težava tako v pogledu prehrane kakor tudi v pogledu nadaljnjega vojevanja. Sovjetska zveza je že doslej izgubila svoje glavne vire poljedelskih pridelkov, industrijskih surovin in človeškega materiala. Z izgubljenimi južnimi in zapadnimi pokrajinami je izgubila najpodnebje in na naravnih zakladih najbogatejše predele ter nad tretjino prebivalstva. Ogromne zaloge za vojsko in civilno prebivalstvo potrebnega živeža so bile uničene in sovjetska vojna industrija je izgubila vire najvažnejših surovin v Ukrajini. Zmetna pota so bila uničena in preostalo železniško omrežje je preobremenjeno in v stanju popolne izčrpanosti. Glede na velike izgube in te nedostatke bo bodoča zima predstavljala za Sovjetsko zvezo komaj še znojljiv napor. Nasprotno pa so se Nemčija in njeni zavezniki na pragu zime znašli v novem ugodnejšem položaju. Z novimi ozemlji, odtrganimi Sovjetski zvezi, so si sile osi zagotovile ogromne dodatne rezervarje živeža in industrijskih surovin, s katerimi ne bodo lahko samo vzdržale, marveč celo še povečale vojne napore v prihodnji zimi, z racijoniranjem.

Novi španski prostovoljci za vzhodno bojišče

San Sebastian, 22. sept. s. Kontingent 2000 prostovoljcev Sinje divizije je odpotoval v Nemčijo, odkoder bo poslan na rusko fronto. Odhajajoče so na kolodvoru pozdravili zastopniki oblasti, prvaki in ogromna množica, ki je navdušeno vzklikala španiji in osi.

Kongres španske mladine

Madrid, 22. sept. s. V San Lorenzu je bil odprt kongres navzočnosti podtajnika stranke, madridskega škofa ter zastopnikov oblasti in prvakov drugi narodni kongres mladinske fronte. Podtajnik stranke je pozval falangistično mladino k disciplini, zvestobi in požrtvovanju, da bo mogla opraviti težke naloge, ki jih je naložila stranka, po zgledu prostovoljcev Sinje divizije, katerih junaštvo in disciplina kažete, da sta vojska in Falanga, ki sta neločljivo zvezani, sposobni delati zgodovino. Vojska in falanga sta nepreklicno dolžni položaj španije v sedanjem trenutku Evrope.

Otvoritev pouka v finskih univerzah

Helsinki, 20. sept. s. Ministrski svet je sklenil, da se univerze otvorijo 12. oktobra in je določil, da bodo morali slušatelji, ki bodo letos pričeli univerzitetne študije, prepustiti mesta v laboratorijih dijakom, ki so sedaj pod orožjem, ako bodo demobilizirani.

Ali ste že odposlali naročilnico za DK?

Ali ste že odposlali naročilnico za DK? ...

16. obletnica ustanovitve obmejne milice

Pozdrav Visokega komisarja junaškim obmejnimi stražnikom

Povodom obletnice ustanovitve obmejne milice je Visoki komisar včeraj 21. t. m. popoldne sprejel v Ljubljani navzoče poveljnike in častnike, ki jim je naslovil svoj tovariški in topli pozdrav, spominjajoč se junaštva, ki so jih granicari izvršili v tej novi pokrajini.

Visoki komisar je razen tega poslal pozdravno brzojavko vrhovnemu poveljniku obmejne milice.

Od ustanovitve obmejne milice je preteklo 36 let in v tem času se je ta panoga italijanske vojske razvila v močno obrambno orodje domovine. Spočetka je imela samo politične naloge, predvsem pa dolžnost, da čuva svete meje Italije. Obmejni Miličniki so po skupinah porazmeščeni v različnih pokrajinah Italije. Često morajo bivati v preprostih lesenih kočah visokih gora, prenašati morajo vse trdote prirode in so izpostavljeni nad vse trudoplenemu življenju. Njihovo delo je vedno omejeno z uspehom. Kamorkoli je prišla obmejna milica, se je udeleževala z navdušenjem, širše italijansko zavest ter spoštovanje italijanske države in rimskega zakona.

Poverjene so ji važne naloge posebnega vojaškega značaja in te naloge so bile v dobrih rokah, kajti moštvo obmejne milice je vedno vršilo svojo dolžnost ter premagovalo vse težave zaradi svojih velikih telesnih sil ter odlične vojaške izvežbanosti.

Dne 15. IX. 1935 je bila Milica razdeljena v legije ter je s tem pridobila na agilnosti, kar se je takoj pokazalo pri strmem izpolnjevanju poverjenih ji nalog.

Tudi v naši pokrajini so se čuvarji meja Italije udeleževali zelo hrabro ter so dejansko mnogo prispevali v bojih proti partizanom. Izkazali so se s svojim junaštvom, kar dokazuje zlasti veliko število mrtvih, padlih na polju slave, borec se iz oči v oči proti sovražniku.

Junaštva obmejne milice so zadožila vse domovino. V hudi zimi, v temni noči, ob nevihtah in neurju vsake vrste so italijanski granicari hrabro in s požrtvovalnostjo stali na braniku Italije tako v mirnih časih kakor v vojni dobi. Sestrajnost obletnice ustanovitve je bila zato zelo umestno in zaslužno proslavljena z vojaško svečanostjo v Ljubljani. V cerkvi na Taboru je vojaški kapelan daroval sv. mašo za duše pokojnih junakov, nakar je posebno zastopstvo odšlo na pokopališče, da se pokloni manom umrlih junakov. Pri tem je položilo na grobe pokojnikov prekrasne vence in jih tako počastilo za njihovo junaško požrtvovalnost pri izvrševanju njihove vzvišene dolžnosti. Služi božji za pokojne junake so prisostvovali najvišji predstavniki vojaških in civilnih oblasti.

Slične svečanosti so se vršile po vseh pokopališčih naše pokrajine, kjer počivajo vrli Miličniki, padli v borbah s partizanskimi razbojniki.

Obupen položaj sovjetske obrambe

Vo listu »Il Piccolo« (Trieste) z dne 22. t. m. posnemamo naslednje podrobnosti o bojih pri Stalingradu:

V dopisu iz Berlina piše list tole: Že deset dni se boji razvijajo v porušeni stalingradskih ulicah, a o pravi in resnični bitki že štiri dni sem ne moremo več govoriti. Sedanja faza je faza očiščevanja, ko so v teku policijske operacije velikega obsega za omrtvitvitev raznih delov velikega mesta, kjer se še vedno pojavlja živahen opor.

Koliko časa lahko to še traja? Lahko se te operacije zaključijo že čez nekaj ur, kakor tudi čez nekaj tednov. Ni primerno tvegati v zvezi s tem nobenega napovedovanja in je zato bolje, ako se omejujemo na potrpežljivo čakanje, da bo tudi to strašno poglavje brezobzirne vojne v Rusiji zaključeno. Strateška zmaga je med tem itak že krepko izvojevana in za njeno dopolnitev je potrebna le še zasedba manj kot tretjine mestnega polkroga te prestolnice ob Volgi.

Glede poslednjega razvoja napadov na preostale bloke hiš, ki jih branijo sovjetske čete, ni kaj povedati. Značaj borbe in vrsta uporabljenih sredstev sta nespremenjena. Nemške in rumunske čete sistemsko uničujejo utrjena gnezda ooljševikov, katerih vsako vzdrži daljšo ali krajšo dobo toča železa in ognja, ki ga zajema, a vselej izgine z vsjo svojo človeško vsebino, ki jo prevzema slepi delirij, silnejši od samega nagona ohranitve. To delo je takšno, da se mora svedeti nujno razvijati počasi in sicer iz dveh razlogov: 1. ker so odporna gnezda ločena drugo od drugega in razpršena po kaj nerodnem terenu, tako da ne dopuščajo manevriranja velikih množic ljudi ali tankov; 2. ker je nemško poveljništvo izdalo kategorična navodila glede varčevanja čet.

Nemški generali namreč ne sledijo zgledu sovjetskega glavnega stana, kateremu niso vojniki nič drugega kakor številke, katerih pogin šteje samo do neke mere. Razen tega ne žele niti za minuto prej zasesti stalingradske ruševine, ako bi takšno zavzetje zahtevalo le nekaj več žrtev, kakor je nujno potrebno.

Ena izmed točk, kjer se besno sovjetsko vztrajanje v odporu proti neizogibnemu dejstvu uveljavlja s posebno trdovratnostjo, je položaj okrog električne centrale. Morda je tam kakih 3000 mož in postojanka je vsa preprežena z žicami, ki so med seboj preprežene z žicami visoke napetosti in sicer na povsem miniranem ozemlju. Prav tako trdovratna je obramba boljševoških vojakov pri nekem sanatoriju, ki leži na s'rajni točki mesta, skoraj ob Volgi.

Ker so Rusi še vedno gospodarji nekaterih otokov, ki so podobni kosom ladij po brodolomu in s katerih se proti sovražnim silam bore brodolomci ogromnega brodoloma, je Timošenko obnovil poskus, da bi pregnal nemške in rumunske čete iz že zasedenih mestnih delov.

Na levem bregu reke so namreč sveže divizije, ki so prispele od vzhoda med samim potekom bitke za mesto, ko je namreč v. Bock dosegel odločilne uspehe in pregazil južne utrbe mesta. Stalinov maršal si je zastavil nalogo, da vrže te čete na desni breg, da bi tako prišli na pomoč ostankom stalingradske posadke in zopet razvnel borbo, ki že ugaša, toda na Volgi ni več mostov. Prehod na drugi breg prav nasproti mestu, ki je po dveh tretjinah že v sovražnikovi posesti, pa se je zdel nemogoče spričo zapornega ognja nemškega topništva.

Tedaj je glavni pomožni sil vrgel bolj proti severu in jih pognal v borbo za onimi 10 pehotnimi divizijami in 7 oklopnimi brigadami, ki so pred časom napadle nemško črto med Donom in Volgo, da bi tako podprl desni bok sil, ki operirajo pri Stalingradu. Istočasno so premaknili tudi sovjetske čete z osrednjega bojišča in jih poslali v isto smer. Ta trenutke izvajajo Rusi zato močen pritisk na nemške postojanke tam, kjer se obe največji ruski reki približujeta druga drugi. A čeprav je sovjetsko poveljništvo vrglo v borbo ogromne sile, so vsi njihovi napadi brez koristi.

Novemu Timošenkovemu naporu odgovarja razen tega zmanjšanje boljševoškega ofenzivnega delovanja v drugih okoliščinah, izjemo onega pri Voronežu, kjer se je sovražniku 19. t. m. posrečilo izvršiti preboj nemških bojnih črt, a je bil takoj nato zopet vržen na svoje izhodne postojanke.

Vse to dokazuje, da Rusi spričo obrabe svojega vojnega stroja niso več v stanju napadati istočasno in z isto silovitostjo na več kot enem odseku, kar seveda je v naprej kompromitira izid sleherne pobude sovjetskega glavnega stana. Trdnost nem-

Ducejeva nagrada za rojstvo dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Umek Armandu in Sidoniji iz Ljubljane, Privoz št. 12/II, in zakoncem Pintar Jožetu in Mariji iz Zlebiča št. 23, občina Ribnica, ob priliki rojstva dvojčkov nagrali po 600 L.

Vodja nemškega delavstva na obisku v Bukarešti

Bukarešta, 22. sept. d. Včeraj je dopel v Bukarešto vodja nemškega delavstva minister Konstantin Hierl. Njegov obisk je namenjen v prvi vrsti organizaciji rumunske delovne službe, ki jo je v tesni vzajemnosti z nemško delavno službo ustanovil pred poldrugim letom maršal Antonescu. Rumunski delovni službi načeljuje general Palangeanu in je njena interna organizacija v popolnem razmahu.

Nezgodna francoskega admirala

Pariz, 22. sept. d. Iz Morlaixa javljajo tukajšnji listi, da se je težko ponesrečil bivši poveljnik francoskega vojnega brodovja pri Mers el Kebirju, admiral Richard. Blizu svojega bivališča je Richard padel s koleza in si tako hudo poškodoval lobanjo, da smatrajo zdravniki njegovo stanje za smrtonosno. Po proštem napadu angleške mornarice na francosko vojno brodovje pri Mers el Kebirju se je Richard v starosti 62 let umaknil docela v zasebno življenje.

Namestnik čilskega notranjega ministra

Santiago (Chile), 22. sept. d. Uradno objavljajo, da je bil za namestnika čilskega notranjega ministra Moralesa, ki je odšel na dopust, imenovan zunanji minister Barros, ki je tako prevzel tudi posle notranjega ministrstva. Nadalje javljajo s službenega mesta, da je včeraj v čilsko glavno mesto dospel na obisk urugvajski zunanji minister Guanl.

Povratak Madžarov iz Bosne

Budimpešta, 21. sept. s. Po prizadevanju komisariata za vračanje Madžarov v domovino se je na Madžarsko vrnilo iz Bosne 600 Madžarov. Podtajnik pravosodnega ministrstva in šef urada za vračanje v domovino je pozdrvil povratnike in jim zagotovil podporo vlade. Kmetički družinam bodo izročene hiše v južnih pokrajinah, ki so bile zopet priključene Madžarski.

Izpred vojaškega sodišča

Vojaško sodišče vojnega ozemlja, odsek Ljubljana, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti:

1. Poženelu Ivanu, pok. Antona in Trevel Antonije, roj. v Idriji 7. XII. 1911, bivajočemu v Ljubljani, uradniku, in
2. Kunaverju Ivanu, pok. Ivana in Dimic Franciške, roj. na Ježici 29. VIII. 1911 in tam bivajočemu, krojaču. Oba sta v zaporu.

Obtožena sta:

- a) zločina po čl. 4. Ducejeve naredbe z dne 3. X. 1941, ker sta v Ljubljani, v mesecu maju 1942 sodelovala pri združbi, naperjeni proti političnemu, gospodarskemu in družabnemu redu v državi,
- b) zločina po čl. 16 omenjene naredbe, ker sta Poženel od 9. do 25. maja, Kunaver pa od 15. do 21. maja 1942 bila člana oboževane krdele, ustanovljene v namenu izvrševanja zločinov, omenjenih v isti naredbi,
- c) zločina po čl. 2 Ducejeve naredbe z dne 24. X. 1941, ker sta v zgoraj omenjenih okoliščinah bila v posesti puške s pripadajočo municijo brez predpisane dovoljenja.

Iz teh razlogov proglašajo sodišče Poženela Ivana in Kunaverja Ivana za kriva pripisanih jim zločinov in ju zato obsoja v dosmrtno ječo, poravnavo stroškov, na zakonite posledice in na stalno izključitev od izvrševanja javnih služb.

Sodišče obenem odreja, da se pričujoča sodba po enkrat objavi v »Piccolo« in v »Jutru«.

Ljubljana, 17. septembra 1942-XX.

Vojaško sodišče vojnega ozemlja, odsek Ljubljana, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti:

1. Romihu Rihardu, sinu Roberta in Bratoš Antonije, roj. 3. I. 1912 v Novem mestu in tamkaj bivajočemu v Tavčarjevi ulici 9, na begu;
2. Švari Dušanu, sinu Karla in Turk Antonije, roj. 20. VII. 1918 v Postumiji in bivajočemu v Novem mestu v Bežkovi ulici 24, na begu, in
3. Udoviču Josipu, sinu Josipa in Ziber Marije, roj. 1. 1921 v Novem mestu in tamkaj bivajočemu v Proštjski ulici 2, mehaniku, na begu,

obtoženim:

- a) zločina po čl. 4. Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker so do marca 1942 na ozemlju Novega mesta pripadali in še vedno pripadajo združbi, ki ima namen, nasilno spremeniti gospodarsko in socialno ureditev v državi;
- b) zločina po čl. 16. Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker so v navedenih časovnih in krajevnih okoliščinah sodelovali in še vedno sodelujejo pri oboževani četi, ki ima namen, izvrševati zločine proti državnim osebnostim;
- c) zločina po čl. 2. Ducejevega razglasa z dne 24. X. 1941, ker so bili v navedenih okoliščinah v posesti in so še vedno v posesti orožja in streliva brez dovoljenja pristojne oblasti.

Iz teh razlogov je proglašilo sodišče po čl. 4. in 16. Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, čl. 2. Ducejevega razglasa z dne 24. X. 1941, čl. 133 občinskega kazenskega zakonika, čl. 98 in 311 občinskega kazenskega zakonika ter čl. 483 do 488 kazensko-pravnega postopka Romiha Riharda, Švara Dušana in Udoviča Josipa za krive vseh pripisanih jim zločinov in jih kot take obsoja v dosmrtno ječo, stroške in zakonite posledice ter objavo sodbe v listih »Il Piccolo« v Triestu in »Jutru« v Ljubljani.

V Ljubljani, 17. septembra.

Vojno vojaško teritorialno sodišče, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zalevi proti:

1. Vidic Mariji, hčeri pok. Alojzija in Vidic Josipine, roj. 29. X. 1922 v Garniji Neoru (Gorizia), bivajoči v Šalki vasi, v zaporu;
 2. Ladhi Josipu, sinu Alojzija in Krop Barbare, roj. 21. XI. 1914 v Wesslafenu (Nemčija), bivajočemu v Šalki vasi, na begu, in
 3. Jelencu Ivanu, sinu Ivana in Oganze Marije, roj. 30. V. 1917 v Šalki vasi in tamkaj bivajočemu, na begu;
- obtoženim: a) zločina po I. čl. Ducejevega razglasa od 3. V. 1942, ker so sodelovali pri združbi, ki je imela namen, nasilno spremeniti politično in gospodarsko ureditev v državi, pri Vidic Mariji z obtoženo okolnostjo, da je bila organizatorica;
- b) zločina po čl. 16 Ducejevega razglasa od 3. X. 1941, ker so sodelovali v oboževani četi, ustanovljeni z namenom, da vrši zločine, ki jih predvideva navedeni razglas;
 - c) Vidic Marija pa še posebej zločina po čl. 110-56 629. kazenskega zakonika, ker je v sodelovanju z ostalima dvema izvršila dejanja, ki so imela namen, da na nedvomnem način prisilijo Koseterja Leona, da izplača znesek 12.000 lir za dispensar »Cvoslarije« s tem, da mu je poslala grozilno pismo.

Iz teh razlogov izreka sodišče po členu zakona Vidic Marijo, Ladho Josipa in Jelencu Ivana za krive pripisanih jim zločinov in jih kot take obsoja v dosmrtno ječo, Vidic Marija pa še na 4.000 lir globe, stroške in vse posledice, vključno trajne prepovedi javnih služb, zakonitega preklisa in objave sodbe v listih »Piccolo« v Triestu in »Jutru« v Ljubljani.

Ljubljana, 17. septembra 1942.

Vojaško sodišče vojnega ozemlja, odsek Ljubljana, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti:

1. Kovaču Antonu, sinu pok. Alojzija in Slabščak Neže, roj. 23. II. 1916 v Ljubljani, na begu;
2. Košku Josipu, sinu Franceta in Klavžar Marije, roj. v St. Vidu 18. X. 1914, na begu, in
3. Kovaču Božidarju, sinu pok. Alojzija in Slabščak Neže, roj. 14. IV. 1921 v Ljubljani, na begu;

obtoženim:

- a) zločina po čl. 4. Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker so v Ljubljani in nedoločeno času l. 1942 sodelovali in še vedno sodelujejo pri prevratni združbi, ki ima namen, nasilno spremeniti politično in socialno ureditev v državi;
- b) zločina po čl. 16 Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker so v omenjenih časovnih in krajevnih okoliščinah sodelovali in še vedno sodelujejo pri oboževani četi, ustanovljeni z namenom, da izvršuje zločine proti državnim osebnostim;
- c) zločina po čl. 5 Ducejevega razglasa z dne 3. X. 1941, ker so v omenjenih časovnih in krajevnih okoliščinah vršili propagando za nasilno spremembo politične, gospodarske in socialne ureditve v državi;
- d) zločina po čl. 2 Ducejevega razglasa z dne 24. X. 1941, ker so bili v navedenih časovnih in krajevnih okoliščinah v posesti orožja in streliva brez dovoljenja pristojne oblasti.

Iz teh razlogov izreka sodišče po členu zakona Kovača Antona, Koška Josipa in Kovača Božidarja za krive zločinov sodelovanja v prevratni združbi in oboževani četi ter jih kot take obsoja v dosmrtno ječo, na trajno prepoved javnih služb in zakoniti preklis, kakor tudi enkratno objavo sodbe v listih »Il Piccolo« v Triestu in »Jutru« v Ljubljani.

Ljubljana, 17. septembra 1942-XX.

Gospodarstvo

Gospodarski pomen kavkaškega področja

Zaradi prodora nemških čet do pogorja Kavkaza je Sovjetska Rusija ne samo v strateškem, temveč tudi v gospodarskem pogledu hudo prizadeta. Kavkaško področje, ki sega na severu do reke Manjč in do Kalmiške republike, na jugu pa do turško-iranske meje, obsega 460.000 kvadratnih kilometrov. To področje je torej tako veliko kakor Nemčija pred letom 1938 in celo večje kakor Ukrajina. Pred svetovno vojno je vse to področje predstavljalo generalno gubernijo, po letu 1917 pa so tu nastale številne samostojne republike, ki si jih je Sovjetska zveza z orožjem podjarmila, nakar so bile ustanovljene razne sovjetske republike deloma z avtonomnimi področji ali avtonomne republike. Na tem področju živi po cenitvi berlinske revije »Internationale Agrarrundschau« okrog 15,5 milijona prebivalcev, to je povprečno 35 prebivalcev na kvadratni kilometer.

Gospodarski pomen celotnega področja je predvsem v bogatih ležiščih mineralnega olja. Kavkaško področje, ki obsega 90% celotne proizvodnje mineralnega olja Sovjetske Rusije, spada v svetovni statistiki ležišč mineralnega olja na tretje mesto. Samo na ozemlju polotoka pri Bakuju je pred vojno znašala proizvodnja 27 milijonov ton, medtem ko je odpadlo na obe področji Majkop in Groznij 7 in pol milijona ton. Področje Kavkaza pa ima tudi druge dragocene zemeljske zaklade. Tu je predvsem omeniti manganovo in molibdenovo rudo. Na južnem pobočju Kavkaza se pri Kutajsu razprostira največje ležišče manganove rude na svetu, ki pa je le malo izkoriščeno. Strokovnjaki cenijo to ležišče manganove rude na 100 do 150 milijonov ton. Navzlic razmeroma majhnemu obsegu izkoriščanja je pred vojno odpadlo na to transkavkaško ležišče manganove rude 70% celotne sovjetske proizvodnje (drugo veliko ležišče pi Nikolopolju v Ukrajini je že od lanskega leta zasedeno). Velika so tudi kavkaška ležišča molibdenove rude. Pred vojno je odpadlo na to področje 66 odstotkov sovjetske proizvodnje molibdena. V sovjetski proizvodnji volframa znaša delež kavkaškega področja 16% (pri svincu 13% in pri cinku vsaj 50%). Mangan, molibden in volfram so izredno važne kovine za vojno industrijo, ker služijo predvsem za izdelovanje najtršega jekla. O industriji na področju Kavkaza je na razpolago le malo podatkov. Važno vlogo zavzema tu cementna industrija s 30% deležem v okviru celotne proizvodnje Sovjetske Rusije.

Pomembno je kavkaško področje tudi v pogledu agrarne proizvodnje. Poleg Ukrajine je to področje važna žitnica Sovjetske Rusije. Spričo topliga podnebja gojijo na tem področju tudi razne industrijske rastline, predvsem bombaž. Letna proizvodnja bombaža se čeni na 80 do 90 tisoč ton. To je tudi edino pomembnejše evropsko področje za pridobivanje čaja. Celo živinoreja je tu bolj razvita kakor bi ustrezalo povprečju v ostali Sovjetski Rusiji.

V prometnem pogledu je dežela še zelo zaostala, predvsem zaradi naravnih ovir, ki jih postavlja visoko pogorje Kavkaza.

Gospodarske vesti

Ureditev delovnega časa v italijanski bombažni industriji. Zaradi štednje v električnim tokom v zimskem času je bil že začnjen leta skrajšan delovni čas v italijanski bombažni industriji. Spomladu, ko je zaradi višjega stanja vode postala oskrba s električnim tokom zopet normalna, je bil uveden zopet normalni delovni čas z namenom, da se proizvodnja po možnosti prenese na spomladne in poletne mesece. Sedaj je odbor za racionalizacijo italijanske industrije odredil, da se s 1. oktobrom v bombažni industriji zopet uvede zimski delovni čas. Obrati, ki nimajo astnega električnega toka bodo v času od decembra do februarja ustavljeni. Delavstvo, ki bo tako postalo razpoložljivo, se bo v teh mesecih uporabilo v vojno važnih industrijskih obratih in v kmetijstvu.

Nemški ukrepi za pospeševanje železniškega prometa. Nemška železniška uprava je letos izdala številne ukrepe, ki vabijo za tem, da se pospeši kroženje vagonov, zlasti pa nakladanje in razkladanje. Področje nemške železniške uprave se je v zadnjih letih zlasti v smeri proti vzhodu znatno povečalo. V kakšnem obsegu je zgoštil železniški promet nemških državnih železnic nam potrjujejo naslednje številke o povprečni in dolžini prevoza. Leta 1913. je znašala povprečna prevozna proga v blagovnem prometu 128 km, leta 1937. 160 km, leta 1939 171 km, leta 1941 pa 400 km. Nemške železnice so ves ta narasli promet obvladale brez večjih omejitev. K temu je znatno pripomogla pospešena cirkulacija voznega parka. Da bi se razkladanje in nakladanje še bolj pospešilo je železniška uprava uvedla posebne premije, za predčasno povračilo vagonov. Te premije se priznajo onemu, ki plača prevoznino, in v primeru, če predčasno končano delo razkladanja omogoči pospeševanje cirkulacije. Namen premije je, omogočiti onemu, ki razklada, da dotični znesek razdeli med delavce. V tem pogledu je odobrena izjema v pogledu blokiranja mezd.

Madžarske skrbi zaradi obilne vinske letine. Kakor smo že poročali bo imela Madžarska letos izredno obilno vinsko letino v nasprotju z zadnjimi leti, ko je bil pridelek po količini zelo majhen. Na merodajnih mestih so zaradi tega izdali ukrepe, ki gredo za tem, da se zagotovijo vsi razpoložljivi sodi in vse razpoložljive kleti. Madžarska vlada je že izdala naredbo, po kateri se lahko odredi prisilna uporaba sodov in ostalih posod ter kleti za spravlanje letine. Vinski trgovci, ki imajo razpoložljive sode in kleti, pa jih sami ne rabijo, bodo morali dati sode in kleti na razpolago drugim proti oblastveno določenim najemninam.

Nagli razvoj japonske avtomobilske industrije. Sele pred 10 leti je Japonska napravila odločilne korake za zgraditev lastne avtomobilske industrije. Leta 1924 so tri japonske tvornice avtomobilov izdelale komaj 136 avtomobilov, do leta 1928 je to število naraslo tudi le na 321,

To pogorje se razteza od Kerške ožine v dolžini 1200 km do Bakuja. Pogorje v splošnem ne sega preko 3000 m, pač pa gredo posamezni vrhovi tudi preko 5000 metrov (tako ima Elbrus 5630 m, Kasbek pa 5043 m). Po podatkih, ki jih objavlja »Frankfurter Zeitung«, so preko Kavkaza le 4 važnejši prehodi, če izvzamemo obe prometni zvezi vzdolž Črnega in vzdolž Kaspiškega morja. Prvi važnejši prehod je jugozapadno od Majkopa, kjer je speljana tudi železnica do luke Tuapse. Ta zveza pa predstavlja le skrajšanje poti vzdolž črnomsorske obale. Ostali trije prehodi pa imajo značaj izrazitih gorskih prehodov. Najvažnejša je stara gruzinska cesta, ki sledi toku reke Terek (mimo Vladikavkaza, ki se sedaj imenuje Ordžonikidze) do izvira reke ter prekorači pogorje ob vznožju Kasbeka v višini 2345 m (prelaz Krestovi), odot pa je speljana po dolini Aragoe do Tiflisa. To je edina cesta, ki se lahko uporablja tudi v zimskem času. Bolj zapadno je speljana druga cesta preko 2630 m visokega prelaza Mamizson. Se bolj zapadno pa je suhumaska cesta, ki je speljana preko Kluhorskega prelaza v višini 2767 m. Koliko so v zadnjih letih napredovala dela za neposredno železniško zvezo od Vladikavkaza do Tiflisa, ni znano.

Zaradi omenjenih prometnih ovir imata poseben pomen železniški zvezi, ki sta speljani vzporedno s Kavkazom na severu in jugu. Ob teh železnicah sta speljana tudi oba cevovoda za nafto, od katerih gre eden od Bakuja do Batuma, drugi pa od kaspiške luke Mahačkala skozi področje Grozni proti Rostovu. Na ta cevovod je priključeno tudi področje Majkopa. Prometni sistem, ki je zgrajen severno od Kavkaza, je spričo prodiranja nemških čet sedaj neuporabljiv za Sovjetsko Rusijo, ki ima na razpolago le še zvezo preko Kaspiškega morja. Pa tudi ta zveza sedaj nima več praktičnega pomena, ker je oviran ladijski promet po Volgi, odkar so nemške čete prodrle do te reke.

Pot preko ozemlja, ki se razprostira vzhodno od Astrahana in ki obsega Kalmiško republiko, pa je zaradi puščavskega značaja tega ozemlja zelo težavna. Že 13. avgusta so nemške čete zasedle mesto Elisto in so s tem prodrle v središče kalmiške republike, ki obsega 75.000 kvadratnih kilometrov, kar ustreza velikosti Bavarske, vendar šteje komaj 220.000 prebivalcev. Prebivalci te stepe so v glavnem Kalmiki. To je mongolsko nomadsko plemo, ki nima trajnih naselbin. S svojimi čredami potujejo Kalmiki iz kraja v kraj, kjer postavijo svoje šotore. Področje je ima zelo malo vode in še redki vodnjaki imajo le slabo, po večini slano vodo. Preko kalmiške republike je speljana sama ena cesta, in sicer od Astrahana preko Eliste do kraja Livnoje, od koder obstoja železniška zveza do glavne proge Rostov-Baku. Že pred leti so nameravali zgraditi železnico od Astrahana preko kalmiške stepe do Kizljara ob Tereku in ni izključeno, da so to železnico medtem že zasilno zgradili. Četudi bi obstojala, ne more predstavljati predomestka za izgubljeno železniško zvezo od Stalingrada proti jugozapadu.

medtem ko so v istem času v Fordovi montažni tvornici in v montažni tvornici družbe General Motor izdelali 28.000 avtomobilov, iz inozemstva pa je bilo uvoženih nadaljnjih 5000 avtomobilov in to zopet pretežno iz Zedinjenih držav. Razmere pa so se bistveno spremenile, ko je Japonska pričela pospeševati domačo proizvodnjo avtomobilov. Leta 1931 je Japonska izdelala 434 avtomobilov, potem pa se je proizvodnja vsako leto naglo dvigala na 840, 1600, 2700, 6800, leta 1938 na 9632 avtomobilov, naslednje leto na 14.430, l. 1938 pa na 24.100. Od tedaj ni več na razpolago podatkov, vendar ni dvoma, da se je proizvodnja še pred vstopom Japonske v vojno nadalje znatno povečala, zlasti ker so pred leti ameriške montažne tvornice zaradi povišanja carin na posamezne dele (na 49% vrednosti) ustavile obratovanje. Tako je že pred vojno Japonska z domačo proizvodnjo krila vsjo domačo potrebo. Z razvojem avtomobilske industrije, ki se je pričela šele pred 10 leti, je bila dana tudi osnova za poznejše oboroževanje, saj sioni danes pretežno del oborožitve na motorizaciji. Medtem ko so japonske tvornice prvotno izdelovale avtomobile po inozemskih licencah, so kmalu pričele proizvajati velike serije avtomobilov po japonskih konstrukcijah. Sedaj ko je Japonska dosegla popolno osvoboditev od inozemstva v pogledu motorizacije prometa, je napravila še potrebne korake za razširjenje lastne proizvodnje zaradi izvoza in oskrbe velikozvojskega prostora z motornimi vozili, kar bo občno zadevalo ameriško industrijo, ki je imela v Vzhodni Aziji doslej važno prodajno tržišče za svoje avtomobile.

V Hrvaškem bodo izdelovali kondenzirano mleko. Zajednica za mlekarstvo v Zagrebu je sklenila urediti v Starem Petrovem selu naprave za izdelovanje kondenziranega mleka in mleka v prahu, in sicer predvsem z namenom, da se olajša oskrba otrok z mlekom v onih krajih, kjer ni mleka ali je dovolj otežkočen.

Ustanovitev hrvaške družbe za blagovno izmenjavo z Rumunijo. Z glavno enega milijona kun je bila v Zagrebu ustanovljena družba »Izmena« (rumunsko »Schimburi«), ki ima namen posredovati trgovinski promet med Hrvaško in Rumunijo.

TIHA VODA

Je naslov prvega romana, ki bo izšel v novi knjižni zbirki »Dobra knjiga«. Napisala ga je MIRA PUCOVA, avtorica romana »Obraz v zrcalu«, ki je pred dvema letoma zbudil splošno pozornost v čitajoči publikii in žel toplo priznanje.

Roman bo obsegal nad 250 strani in bo veljal za naročnice »Dobre knjige« brošran le 8 lir, v platno vezan pa 18 lir. Če se ne želite prijaviti kot odjemalca »Dobre knjige«, storite to takoj. Javite se upravi naših listov v Narodni tiskarni ali pa inkasantu, ko pride pobirat naročnine za »Slovenski Narod« ali »Jutro«.

Kronika

Smrt dveh vitezož železnega križa.
V hudih bitkah pri Novorosijsku je padel 6. septembra poveljnik pešadijske divizije, generalni major Albert Buck. Nekaj dni prej je padel na vzhodni fronti stotnik Hans Veburger, poveljnik pešadijske čete. Oba sta bila odlikovana z viteškim križcem reda železnega križa. — Nadalje je padel na vzhodni fronti generalni zdravnik dr. Oton Schull, ki je vodil zdravstvo pri nekem armadnem zboru.

Dan nemške domače glasbe bo prirejen dne 14. novembra v vsej Nemčiji. Nemški listi pravijo, da je domača glasba postala zadeva vsega nemškega naroda. Lani je bil glasbeni dan izveden v takem obsegu kakor še nikoli prej. Letos bo dan nemške domače glasbe v znamenju skladatelja Bacha. V Lipskem, kjer je deloval Bach, bodo posebne slovesnosti.

Trinajst nezakonskih otrok. Iz Lizrove poročajo, da je nekaj 32-letna trgovka z zelenjavo poročila do lani 10 nezakonskih otrok. Letos pa je povijala rekord s tem, da je pred nekaj dnevi rodila trojčke, ki so čvrsti in zdravi. Dobra mati doslej še ni bila poročena, zato pa bo dobila državno podporo.

Mečan potres so zabeležili v petek zvečer na potresni opazovalnici v Beogradu. Potres je bil oddaljen od Beograda svojih 250 km. Aparati so belčili potres pet minut. Sunki so sledili v razdobju po dve uri. Najmočnejši sunek je bil ob 19.51 in 31 sekund.

Višji trgovski tečaj pri trgovskem učilišču »Christofov učni zavod« v Ljubljani, Domobranska cesta 15. Vpisovanje se vrši dnevno dopoldne in popoldne ob običajnih uradnih urah ter traja do 6. oktobra. Tega dne prično redna predavanja. Sprejemni pogoji: dovršeni višji razredi srednjih in njim sorodnih šol. Tozadevne informacije in prospekti so na razpolago pri ravnateljstvu zavoda.

Uvedba smrtnih kazni na Norveškem. Ministrski predsednik Quisling je za dobro trajanja vojne izdal dopolnilni zakon h kazenskemu zakoniku o zopetni uvedbi smrtnih kazni na Norveškem, ki je bila odpravljena leta 1902. Smrtna kazen se bo uporabljala v primerih, za katere kazenski zakonik določa doživljenjsko ječo. Po dopolnilni odredbi bodo tudi vsa kaznivna dejanja, storjena med zatemitnitvijo ali letalskimi napadi, kaznovana z dvakratno višino v zakonu predvidene kazni.

Bogata žetev v Cirenaiiki. Iz Cirenaike poročajo, da je tamkajšnja žetev letos nad pričakovanjem bogata. Tudi vojna vira, ki je pred kratkim divjala na tem ozemlju, ni mogla preprečiti požrtvovalnega la marljivih rož italijanskih kolonov.

Cane zvezkov ostanejo neizpremenjene. Korporacijsko ministristvo opozarja, da ni dopustno nikako zvišanje cen zvezkov. Izdelovalci jih bodo morali dobavljati po cenah, ki so veljavne od leta 1940, dalje.

Mednarodna gozdarska centrala je od 8. do 12. t. m. zasedala na Dunaju. To je bilo šesto zasedanje centrale, drugo v sedanji vojni. Prispeli so odposlanci iz šestnajstih držav, včlanjenih v tej centrali. Pozdravil jih je nemški generalni gozdar Alpers. Podana so bila poslovna poročila in posamezni govorniki so obravnavali stanje evropskih gozdov in vprašanje cen. Prirejeni so bili tudi izleti v gozdno dunajsko okolico.

Nenavadna tekma. V bližini La Spezie sta manjša kraja Tendola in San Terenzo, ki mejita drug na drugega in oba spadata pod občino Fosdinovo. V enaki razdalji od obeh vasi izvira bister potok, ki daje izvrstno pitno vodo. Ker pa izvirek leži izven njunega ozemlja, se niso mogli zediniti, čigava je dobra voda. V zadnjem času so Tendoležani opazili, da prebivalci San Terenza usmerjajo strugo proti svoji vasi. Zatekli so se k župniku, da bi jim svetloval, kako in kaj, in pravilno razsodil. Dušni pastir je zaslusil obe strani in proučil sporno vprašanje, nakar je odločil, naj zadevo reši dobra volja vaščanov. In ti so se odločili za nenavadno rešitev. Ze naslednji dan rano zjutraj so se podali oborotni se s krampi in lopatami k studencu in se z največjo vneto vrgli na delo. Kdor je šel tam mimo, je lahko videl nenavadno tekmo: dolga vrsta moških je sopeč z vso naglico kopala dva prekopa, in sicer od izvira vsak v svojo smer. Zmaga se je nasmehnila Tendoležanom. V nekaj urah so izkopali 500 metrov dolg prekop in pitna voda jim je zdaj zagotovljena.

Žrtve metilnega alkohola. Spet poročajo listi o usodni zmoti, ki so ji zapadli nekateri delavci v tovarni in sicer tokrat v okolici Katovic. Našli so sod, ki je močno dišal po žganju. Menili so, da je dobavljatelj namesto acetona poslal alkohol. Odvzeli so znatno količino pijače in jo nekoliko razredčili z vodo. Kljub temu so bile posledice usodne. Dva delavca sta po hudem trpljenju izdihnila. Nekaj sosed, ki so mu delavci dali izpitni nekaj čas nevarne pijače, je popolnoma oslepel, druga dva delavca pa sta tudi tik pred oslepljenjem. Razen tega sta se morala zagovarjati pred sodiščem, ki pa ju je milostno obsodilo: prvega na šest in drugega na en mesec zapor.

Budilka ga je preplašila. Oni dan se je pripetila nenavadna nesreča 50 letnemu delavcu Ivanu Bertiniju iz San Felice del Benaco v pokrajini Brescia. Ko je v ranih jutrnjih urah pozvonila budilka, ki jo je navil, da ne bi zaspal dela, je mislil, da je letalski poplah in planil proti prvemu izhodu. Nesreča pa je hotela, da je v zmedenosti zamenjal vrata z oknom in že v naslednjem trenutku je padel skozenj na ulico. Ker je na srečo stanoval v prvem nadstropju, se je razmeroma lažje poškodoval in bo okrevljal čez dva meseca.

65.000 mdrasov je poljovil. V okolici Plzna na Češkem živi 65letni Jožef Hora, ki je poklicni lovec kač. Dan za dnem pregleduje prostrane okoliške gozdove in polovi ob leplih poletnih dneih po 60 strupenjač. Ze od mladih let se bavi z lovom na kače in pravi, da je doslej nalovil in ubil že kakih 65.000 mdrasov. Ze ta in oni mdras ga je vseski, toda Jožef Hora je zoper kačji strup docela neobčutljiv.

Klub takih, ki tehtajo 100 kg. Še pred dvema letoma, pravijo nemški listi, je bil gospod Bourinet v Parizu »tehtna« osebnost. Vojna pa je znatno skrcila njegov pomen. Gospod Bourinet, ustanovitelj in predsednik slovečega pariškega kluba takih ki tehtajo 100 kg, kljub vsem prizadevanjem ni mogel chruniti svoje teže, marveč tehta danes namesto 130 kg svo-

jih 72 kg. Klub je bil ustanovljen že leta 1896. Takrat je sklenilo kakih 30 čvrstih in težkih mladeničev, da se bodo redno shajali v neki kavarni, ki je potem zaslovela in se je splošno imenovala »kavarna velike teže«. Seveda je bila z vsako sejo združena mogočna pojedina. Kdor je hotel priti v ta klub, je moral tehtati najmanj 100 kg in je moral imeti želodec dobro podkovan. Člani niso bili številni, pač pa so bile »seje« zelo pogoste. Časi so se pa spremenili, seje so bile vedno redkeje obiskovane in so zadnji čas popolnoma prenehale. Klub je v moderni dobi docela izgubil svoj pomen in najbrž tudi po sedanji vojni ne bo obnovljen.

IZ LJUBLJANE

— Nova grobova. Po dolgotrajni in mučni bolezni je mirno zatisnil svoje oči železniški uslužbenec g. Janez Štirn. Pogreb bo v sredo ob 15. iz kapele sv. Jakoba na Zalah k Sv. Križu. — V visoki starosti 69 let je preminila posestnica ga. Marija Baragova, rojena Kogovškova. Zapuščica dva sinova, tri hčerke in številno drugo sorodstvo. Na zadnji poti jo bodo spremlili v četrtek ob 15. iz kapele sv. Nikolaja na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. — Naj v miru počivata! Svojem izrekamo naše iskreno sočaljje.

— Prvi simfonični koncert letošnje sezone se bo vršil v okviru Rossinijeve proslave, ki jo priredijo v proslavo 150-letnice rojstva slavnega skladatelja Italijanski kulturni inštitut, Narodno gledališče in Glasbena Matica. Na sporedu simfoničnega koncerta so izključno le dela slavneega italijanskega opernega kompozista Gioacchina Rossinija, in sicer: 1. Stabat mater, predigra k oratoriju; 2. Viljem Tell; 3. Kradljiva sraka; 4. Obleganje Korinta; 5. Italijanka v Alžiru; 6. Semiramida. Vse so predigre k istimenskim operam slavnega skladatelja. Umetniško vodstvo koncerta je v rokah dirigenta Draga Marija Šijanca. Koncert se bo vršil v petek, dne 25. t. m. ob pol 7. uri zvečer v opernem gledališču, na kar še pravi posebno opozarjamo. — Vstopnice so v predprodaji pri dnevnih blagajni v operi.

— Koncertno igro na dveh klavirjih gojita pri nas z vso intenzivnostjo in velikim umetniškim razumevanjem priznani naši pianisti Marta Bizjak-Valjalo in Silva Hrašovec. Pod okriljem Glasbene Matice sta priredili že več polobnih koncertov, ki so izredno zanimivi zaradi sestave koncertnega sporeda in tudi umetniške igre. Zato so se ti koncerti pri nas zelo priljubili. Prvi koncert na dveh klavirjih imenovanih umetnic bo v ponedeljek, dne 28. t. m. ob pol 7. uri zvečer v mali filharmonijski dvorani. Predprodaja vstopnic od danes naprej v Knjižarni Glasbene Matice.

— Vpisovanje v trgovsko strokovno nadaljevalno šolo bo za vse tri razrede v dneh od 22. do 25. t. m. vsakokrat od 9. do 11. in od 14. do 17. ure v pisarni Zdrunženja trgovcev, Trgovski dom. Novinci morajo biti stari 14 let in morajo predložiti pri vpisu zadnje šolsko spričevalo, učno pogodbo in zdravniški izvid. Za sprejem v šolo mora imeti vsak najmanj tri razrede srednje ali meščanske šole. Učenci z manjšo šolsko izobrazbo bodo vzeti v primeru zadostnega prostora. Učenci z dovršeno nižjo srednjo ali meščansko šolo imajo prednost in bodo pogojno sprejeti v drugi razred. Poznejši vpis učence se mora izvršiti le v izjemnih in opravičenih primerih, a to le do 30. septembra. Vsak učenec(ka) plača pri vpisu Lir 240 letne šolnine, novinci pa poleg tega še Lir 60 vpisnine, učenci III. razredov pa Lir 60 oprostine. Redni pouk se prične v ponedeljek, dne 5. oktobra ob 14. uri.

— Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2, se vrši dnevno od 9. do 12. in od 3. do 6. ure popoldne v pisarni ravnateljstva do pričetka rednega pouka dne 7. oktobra. Podrobna pojasnila in prospekti so interesentom na razpolago.

— Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. Vpisovanje za šolsko leto 1942-43 se vrši vsak delavnik od 9. do 12. ure do vštetelega 29. sept. Predložiti je treba davčno potrdilo in plačati, kakor je objavljeno na razglašni deski. Šolsko leto 1942-43 se bo pričelo dne 1. oktobra s sv. mašo ob 9. uri v trnovski cerkvi. Po službi božji se morajo zbrati učenci in učenke v svojih razredih. Sprejeti so vsi učenci in učenke, ki so se prijavili za I. in II. razred. — Ravnateljstvo.

— Italijanski kulturni inštitut vabi svoje člane, da dvignejo v pisarni inštituta bome, na podlagi katerih dobijo potem pri dnevnih blagajni v operi sedež za petkov simfonični koncert v proslavo skladatelja Rossinija.

— Jezikovni tečaji — Mestni trg 17-1. Italijanska, nemščina, francosčina — začetnike in spretnješe. Trimesečni tečaji ob ponedeljkih, sredah, petkih. **Dopoldanski** od 9. do 10., **popoldanski** od 1/3. do 1/4., **večerni** od 6. do 7. in od 7. do 8. Honorar zmeren. Pouk praktičen. Vpisovanje dnevno od 8. do 12. in od 14. do 16.: Mestni trg 17-1.

— Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani obvešča starše onih učencev, ki so se javili k sprejemnemu izpitu na tem zavodu, da se bo sprejemni izpit vršil dne 28. in 29. septembra in ne 25. in 26., kakor je bilo javljeno poprej. Začetek izpitov je obakrat ob 8. uri popoldne in ob 15. uri popoldne. Učenci naj prinesejo s seboj pisalno pripravo in dve poli črtanega papirja.

— Prijazna opozorila slaščičarjem, naj svoje goste ustno in z napiso opozarjajo, da je prepovedano metati vreče za sladolead na cesto, ker so v bližini vseh slaščičarn koški za smeti, niso imela prav nobene vidnega uspeha. Prav tako nam ni znana slaščičarna, ki bi sama pometala hodnik in cesto vsaj v svoji bližini okolici. Zaradi ugleda mesta Ljubljane je bila mestna občina naposled prisiljena k strojim meram, da je pred slaščičarne in sploh pred prodajalne sladoleadov poslala svoje uniformirane policijske stražnike z naročilom, naj površne goste slaščičarn navajajo k redu. Marsikomu bo seveda neprijeten stražnikov opomin, naj na tla vrženo vrečico spet pobere in nese v košek za smeti, še bolj neprijetne bodo pa posledice kršnje cestno policijskega reda. Vrečice za sladolead bodo sicer s hladnim vremenom same izgubile s cest, zato bodo pa mestni stražniki imeli več časa za nadzorovanje ljudi, ki mečejo tramvajске vozovnice,

olupke in druge odpadke na cesto. Mestni fizikat ima namreč na razpolago več stražnikov samo za nadzorstvo snage po cestah in sploh za nadzorstvo zdravstvenih prestopkov, še več stražnikov je pa prideljnih mestnemu tržnemu uradu za vzdrževanje reda na trgu in za odpravo tržnih prestopkov, ki seveda tudi pazijo na snago pred raznimi lokali.

— Delna preselitve okrajnega glavarstva v Ljubljani. Javno se razglašja, da se je del uradov okrajnega glavarstva v Ljubljani preselil iz Hrenove ulice šte. 11, v Beethovno ulico šte. 7, in sicer: Komisar okrajnega glavarstva s predsedstvom pisarno, pravni referentje, kmetijski referat z okrajnim prehranjevalnim uradom, ter glavna pisarna. V Hrenovo ulico šte. 11 so se preselili: Tehnični razdelek iz Beethovne ulice šte. 7, gozdarski in šolski referat iz Hrenove ulice šte. 17. V Hrenovi ulici šte. 11 ostanejo tedaj do nadaljnjega naslednji referati: gozdarski, šolski, veterinarski in zdravstveni referat, ter tehnični razdelek.

— Nesreče. Po stopnicah je padel in si zlomil desno nogo 55letni delavec Janez Dolenc iz Loga. Na desnem kolenu se je poškodoval 34letni ključavničar Gregor Kopitar iz Ljubljane. Pol voz je padel 73letni posestnik Janez Grušen iz Smarja in dobil notranje poškodbe. Boris Predalič, trgovčev sin iz Ljubljane, je padel z drevesa in si zlomil levo nogo. Na Gosposvetski cesti je prišel pod tramvaj 32letni krojaški pomočnik Alojz Jesenovc iz Ljubljane. Poškodbe ima na glavi in na rokah. Z voza je padla in se potolkla po levi rami 70letna posestnica žena Ana Novakova z Brezovice. 4letnemu sinu trgovca Marjanu Zorku z Vrhnike je padel tram na desno nogo in mu jo zlomil. Levo nogo si je zlomila pri padcu s stola 12letna hči sedlarja Štefka Koštrina iz Ljubljane. Desnico ima zlomljeno 6letni delavec sin Ivan Umec iz Viševca. Ponesrečenci so bili sprejeti na kirurškem oddelku ljubljanske splošne bolnišnice.

— v pisarni zaručenja kmetovalcev naj se zgledajo naslednje osebe radi izročitve predpisnih dovoljenj za potovanje z vlakom: Lindič Jožefa, dr. Svetelj Albin, Svetelj Angela, Dragar Lojze, Dragar Berta, Dragar Milena, Poltny Karel, Kočak Gertruda, Modic-Eriavc Jožefa, Modic Franc, Vilfan Francišta, Cukavec Marija, Strlekar Julija, Keša Justina, Keše Justina, Luzar Uršula, Fras-Grom Bea, Bevc Franciška, Kurent-Pagon Antonija, Bevc Antonija, Petkovšek Marija, Kolman Olga, Eriavc Martin, Komar Vito, Baraga Marija, Smrkolj Marija, Pestotnik Marija, Urhač Frančiška, Seljak-Videnšek Justa, Kopitar Oto, Slatnar Marija, Pirč Franc, Pirč Franciška, Mušič Julka, Mušič Lojzka, Pengal Marija, Rudman Jožefa, Stančeta Marija, Hočevar Jožefa, Adamič Marija, Adamič Anton, Jere Ivana, Škrk Boža, Maršič Franc, Hanigman Anton, Medved Marija, Maček Ivanka, Potisek-Pust Jožefa, Tevž Marija, Bolta Franciška, Bolta Ivan, Perčič Kristina, Mušič Franc. — Za ostale prosilce zruženje kmetovalcev dovoljenj ne bo prejelo.

Anton Jakac †

Osmrtnica v večeršnjem »Jutru« je označila, da je umrl v Ljubljani po daljšem trpljenju g. Anton Jakac, oče našega umetnika Božidarja Jakca. Včasaj popoldne so ga pokopali pri Sv. Križu Spominjali smo se tega originalnega in mnogo skušenega moža dne 9. marca 1940, ko je praznoval 75letnico rojstva. Po rodu je bil iz Istrije. Bil je najstarejši sin uglednega gospodarja. Nemirni duh ga je odtrgal od rodne grude, da se je posvetil trgovskemu in gostilniškemu poklicu. Leta 1896 se je naselil z družino v Novem mestu, kjer je pozneje zgradil hotel in kavarno. Po kupčijah so ga poznali vsi starejši Dolenci. Med njegovimi gosti so bili Dragotin Kette, Janez Trdina, Ignacij Hladnik in mnogo drugih vidnih mož.

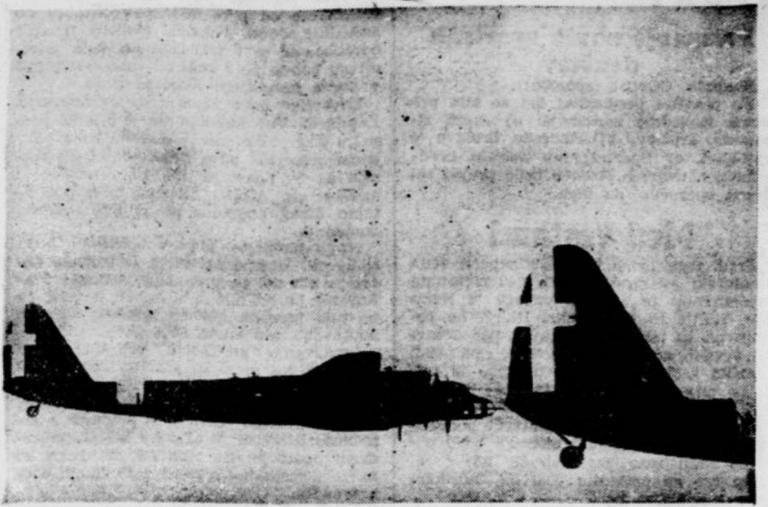
Prevelika podjetnost in zaupljivost je Antona Jakca zavedla v trgovske nesreče, nakar ga je pot za kruhom zanesla v Belo Krajino h gradnji železnice, nato pa v Rumunijo, kjer ga je zajela svetovna vojna. Po vojni je spet začel z gostilno v Novem mestu ter se je bavil s trgovino s poljskimi pridejli. Leta 1920 pa je na Grosupljem po nesreči padel pod vlak, ki mu je odrezal obe nogi. Pred leti sta mu umrli še hčerka in žena. Tako mu je od šestih otrok ostal samo še slikar Božidar. Po vsem težkem in razgibanem življenju je Anton Jakac kljub nesreči ostal mladeničko bister, zdej pa mu je bila smrt rešiteljica v trpljenju. Časten mu bodi spomin!

Z Gorenjskega

Krompir na Gorenjskem in na Koroškem je letos zaradi sončnega vremena dozorel prej kakor druga leta, zato so ga začeli kmetje že zelo zgodaj kopati. Transporti krompirja gredo v izana mesta. Prehranjevalni uradi so začeli prevzemati krompir za zimsko preskrbo.

Požarna nesreča v občini Sv. Stefanu na Koroškem, ki je nastala zaradi streie, je uničila štiri domačije z gospodarskimi poslopji vred. Na pomoč so prihitali razni gasilci kakor tudi vojni ujetniki, ki so takoj naslednji dan počistili pogorišče. Okrožni vodja je dal pogorelec nekaj podpore in je obljubil, da bo stranka pomagala pri obnovi domačij.

O žganju in sadjehkih pravijo listi: Po navadi se uporabi precej sadja za žganje-kuho. Ker pa je letos treba mnogo sadja za mladino, za doječe matere, za bolnišnice in za ranjence, je dopustno prekuhati v žganje samo tisto sadje, ki za svežo uporabo ni več primerno in ki se ne da porabiti za mošt ali marmelado. Za zločin na narodni skupnosti in na ljudskem zdravju velja torej, če hoče kdo črpati

Apparecchi italiani a grande azione che hanno eseguito l'attacco su Haifa. — Italijanski bombniki z velikim akcijskim radjem, ki so izvršili napad na Haifo

Beseda o topinamburu, ananasu in jajčevcu

Ljubljana, 21. septembra.

Strokovnjaki na živalskem trgu nam z iznajdljivostjo Kristofa Kolumba skoraj vsak mesec odkrijejo kako posebno novost in senzacijo. Tako so nam odkrili neprecenljivi eksotični topinambur, ki ga pa z imenom »papeška repa« že davno pozna in sadi vsa Dolenska ter z njim redi prašiče. Za eksotičnost vneta Ljubljana je z naslado občudovala tudi njihov ananas, ki so ga doslej sladokolci poznali kot najzlahnejši tropski sadež ter ga je pri nas v velikih, nizkih rastlinjakih s stalno toploto 25° gojili na vrtni gradu na Goricanah tudi še škof dr. Missia. Drugače smo pa po aromatičnem okusu sloviti ananas večkrat videli svežega v izložbah delikatesnih trgovin, vedno so ga pred vojno trgovine prodajale vsaj konserviranega. Tega ananasa seveda nismo imeli pred kratkim na ljubljanskem trgu, pač pa je to imenitno ime strokovnjak dal — bučan. Nekoliko se je pač zmotil, kar mu pa moramo odpustiti, saj ni vedel, da imajo tudi buče polno različnih sort kakor jabolka, hruške, solata itd. Celo krompir ima več sort in zato več imen, da pridelovalci in konsumenti ločijo sorte med seboj. Kakor na primer neke sladke, zgodnje hruške imenujemo »gospodične«, zato ne smemo se misliti, da ljubljanske branjevke prodajajo tudi prave gospodične. Prodajalke sadja imajo v svojih košarah vedno polno raznih slavnih mož kraljic in carevičev ter zato Ljubljanci vendar še nismo kanibali, če jabolka in hruške s tako slavnimi imeni vse pojemo. Nikjer ni zastav, čeprav na trgu in po vsem mestu občudujemo »Kraljice«, pač pa se vsa Ljubljana sladka z odličnim grozdem tega imena (Regina). Kakor rečeno, ananasa v Ljubljani vsaj svežega v vojni še nismo videli, pač pa zaradi aromatičnega ananasovega okusa in vonja imenujemo tudi debele vrt-

ne jagode »ananas«, prav tako pa tudi oranžno dinjo, torej bučo posebno delikatnega vonja in sladkega okusa.

Naposled je pa te dni strokovnjak menda prvič v svojem življenju na ljubljanskem trgu zagledal tudi jajčevce ali melancane, ki jih sam tako bolj po domače imenuje »malancane«. Strokovnjaško nam odkriva, da »melancani pri nas kaj redka vrsta buč, ki jih je morala Ljubljana vedno uvažati iz južnih krajev, češ da pri nas te izvršne buče vijoličaste barve sploh ne uspevajo«. Res smo vedno melancan pred prvo svetovno vojno dobivali še iz drugih krajev, vendar jih pa sedaj sedimo tudi v Ljubljani po vseh boljših vrstovih, saj prav tako dobro uspevajo kakor na primer paprika in paradiznik. Melancane tudi tako gojimo kakor papriko ali paradiznik, saj so melancani najbližji sorodniki paradiznika, ki ga botaniki imenujejo »solunum lycopersicum«, enako pa tudi našega krompirja, ki mu učenjaki pravijo »solunum tuberosum«. Znanstveno ime jajčevca ali melancan je »solunum melongena« po grški besedi melos — črn ker ima črn plod. Jajčevce, paradiznik in krompir so se pa razvili iz podobnih rastlin, kakor sta naš razhodnik ali grenkoslad (solunum dulcamara) in pasje zelje (pasjica, črljenka — solunum nigrum...), dve pri nas povsod rastoči smrdljivi in strupeni rastlini. Dva druga sorodnika krompirja, paradiznika in jajčevca pa gojimo prav pogosto v lončkih za okras, namreč »solunum capsicastrum« in »solunum Hendersonii« — tiste lepo zelene grmiče, vse okrašene z živocenzurnimi jagodami. Da so pa krompir, paradiznik, jajčevce in lepe okrasne rastline ter smrdljivi razhodnik in pasje zelje — buče, nam je seveda prvi odkril naš strokovnjak za živalski trg.

dobiček s tem, da sveže uporabno sadje prekuha v žganje. S sadjem je treba letos kljub obilni letini zelo previdno ravhati, kajti tudi na ta način prispeva nemški narod k odporu in zmagi.

Zenska skupina v Gorjah je priredila prvi otroški praznik. Mladinska voditeljica Klarisa pl. Aichelburg je v štirih mesecih pripravila dečke in deklice v Gorjah od tega, da razumejo nemščino in da prepevajo nemške pesmi. Na prireditvi so bili povabljeni starši otrok. Pripelejal se je tudi okrožni vodja dr. Hochsteiner iz Radovljice, ki je izpregovoril zbrani družbi. Mladina je nato izvajala različni rajanja. Nastopila sta tudi moški in ženski pevski zbor.

Smrtna nesreča v Celovcu. V nedeljo popoldne se je na beljaški cesti v Celovcu smrtno ponesrečil 86-letni Jernej Kvančnik, bivši puškar iz Borovlj. Priseljal je tramvaj, ki se mu je približal ozad. Tramvaj ga je podrl in ga vleklo kakšne tri metre s seboj. Kvančnik je tako močno treščil z glavo ob tla, da je bil pri priči mrtev.

Smrt v predoru. V velikem predoru pri Malnici je bil na delu 44-letni pomožni delavec Šimen Sauregger, doma iz okolice Spitala. Polagal je kabel. Presenetil pa ga je popoldanski brzovlak, ki ga je pobil do smrti.

V celovškem gledališču se je pričela letošnja sezona z novimi močmi v dramij in opereti. Drama je uprizorila Schillerjevo »Mario Stuart«, opereta pa je pripravila »Insulindos«, delo šlezkega skladatelja Klandorfa.

Celovški izvoščki so bili pred prvo svetovno vojno prav tako na glasu kakor ljubljanski, ali celo tako kakor dunajski. Saj jih je bilo lepo število, imeli so 100 kočij in koletsjev ter 200 konj. Pozneje pa sta jih tramvaj in avto skoraj docela izpodrinila. Sedanja vojna je spet počivila vožnje z izvoščki. Vsekakor pa je današnji promet dosti skromnejši, kajti ostala sta le še dva stara celovška izvoščka: Kastelic in pa Andrej Aspernik, ki imata štiri kočije.

S Gornje Štajerske

Novi grobovi. V Limbušu je umrl 56-letni posestnik Josip Brotman. Na gradu Slivnici pri Mariboru je umrl graščak grof Franc Schönborn-Buchheim-Wohlstahl, bivši komornik in ritmojster. V Studencih je umrl v starosti 85 let upokojeni železničar Anten Močivnik.

Na fronti je padel Oton Luhn, čigar svojci žve zdaj v Krškem. Bil je prostovoljec v polku planinskih strelcev. Star je bil šele 19 let.

Maribor se pripravlja na okrožni dan. Šesti okrožni dan na Spolnjem štajerskem priredi to soboto in nedeljo okrožje Maribor-mesto. Tudi tu pripravljajo razstavo o dosedanjem delu Heimatabunda in nemške uprave. Vrstile se bodo različne prireditve, v nedeljo pa bo veliko javno zborovanje. **O potovanju po Halozah** je prinesel mariborski dnevnik v nedeljo daljši članek s slikami. Članek pravi, da je ta sončna deželica najlepša in najprejšeja ravno zljaj, ob koncu poletja. In tudi še pozneje,

v oktobru in novembru se sprehejaš tod, kakor kje na jugu. Grodje zori, Zlatni kostanj zori, klopotic prepevajo in črčki oznanjajo čas trgatve. Težko je popotniku vzeti slovo od tega zasanjanega otoka na Spodnjem štajerskem.

V Radvanju je bil postavljen za novega krajevnega voditelja šolski vodja P. e. z. Okrožni vodja, ki ga je umestil, se je zahvalil dosedanjemu krajevemu voditelju Anderletu, ki je bil odpuščen na lastno prošnjo.

O doživljajih na vzhodni fronti je predaval 19. t. m. v Rušah poročnik Becker, 29. t. m. pa bo predaval v Poljčanah in 10. oktobra v Marenbergu. Opisuje lastne doživljaje. Prišel je na povabilo Heimatbunda.

Naše gledališče

DRAMA

Razpis abonmaja za sezono 1942/1943. Uprava Narodnega gledališča je podaljšala prijavljanje abonmentov do vštetiš nedelje 27. t. m. Opozarjamo na zanimivi spored Operi in Drami in na velike ugodnosti, ki jih nudi abonma. Predstave na stalne dni, plačevanje v mesečnih obrokih, stalni sedež itd. Prijave sprejemajo v veči dram-skega gledališča vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 17. ure. Istotam so na razpolago prospekti z natančnimi informacijami. Občinstvo opozarjamo, naj se čimprej prijavi, ker ima ugodnost večje izbire dobrih mest.

OPERA

Sreda, 23. septembra ob 17: Baletni večer. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.

Petek, 25. septembra ob 18.30: Rossinijev festival. Izven. Cene od 24 lir navzdol. Sobota, 26. septembra, ob 17: Seviljski brivce. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Baletni večer. Spored obsega tri dele: Chopiniano, Dohnanyjev balet v treh dejanjih »Pieretin pajčolan« in Borodinovo »Polovsko plesce«. Sodeluje ves balet s solisti: Bravničarjevo, Japljevo, Remškarjevo, Golovinom, Kurbosom k. g. in Dragom Pogarčarjem. Koreograf: inž. P. Golovin. Načrta za kostume v »Pieretinu« pačolanu: Jela Vilfanova. Dirigent: D. Zebec.

Rossinijev festival. Ljubljansko koncertno občinstvo bo imelo priložnost slišati za proslavo 150letnice rojstva Rossinija na koncertu ki bo v petek v Operi, predigre iz njegovih znanih del. Koncert bodo izvajali člani ljubljanskega radijskega in opernega orkestra pod vodstvom dirigenta Draga M. Šijanca. Koncert obsega naslednje predigre: Stabat Mater, Obleganje Korinta, Viljem Tell, Kradljiva sraka, Italijanka v Alžiru in Semiramida, Predprodaja vstopnic ob običajnem času pri operni blagajni.

Letošnja uprizoritev Rossinijeve opere »Seviljski brivce« bo v soboto 26. t. m. Izvajali jo bodo pod muzikalnim vodstvom dirigenta D. Zebreta in v režiji C. Debevca. Letošnja zasedba je sledeča: Alimaviva — Lipušček (prvič), Bartolo — Zupan, Rozina — Ivančičeva, Basilio — Betetto, Marcelina B. Štrancarjeva, Figaro — Janko Fiorillo, am Dolničar.

SPORT

Priznanje novih sportnih društev

Zaupnik CONI-a sporoča: Po pravilni predložitvi list so bila priznana naslednje združenja: a) zveza ribarskih društev, b) ribarsko društvo v Ljubljani, c) Sportni klub Zabjek. Predsedniki omenjenih društev bodo prejeli zavezna sporočila na dom.

Med vrstami

Sredi tega tedna bo v Budimpešti velik amaterski boksarski turnir med izbranimi predstavniki te sportne panoge iz Nemčije, Italije in Madžarske. Italija bo poslala na to tekmovalno najnovije zdravne pravke za vse kategorije, pa tudi nemško zastopstvo bo sestavljeno iz trenutno najmočnejših boksarjev — amaterjev. Po končanem troboju bodo boksarski gostje nastopili še po nekaterih podeželskih mestih. Madžarski boksarji bodo puzneje sami zase gostovali še na švedskem ter na povratku tudi na danskem in v Nemčiji.

Po povratku madžarske plavalne reprezentance iz Milana, kjer je, kakor znano, precej visoko dobila mednarodni dvoboj z Italijo, je dal eden madžarskih spremljevalcev novinarjem izjavo, ki spadajo pod poglavje tako imenovane »druge plavalne zveze«. Ta madžarski funkcionar je dejal med drugim, da je Tatos že prvi dan tožil o bolečinah v želodcu in toje ni mogel govoriti, da bi bilo njegovo tretje mesto v plavanju na 400 m prosto posledica njegovega popuščanja v splošnem. Drugi dan Tatos sploh ni mogel startati in so morali zanj drediti druga nadomestnega plavalca. O tekmi v waterpolu pravijo Madžari med drugim, da je igra prvega dneva, ki se je končala tesno v korist Italijanov. O sodnikih druge tekme, Madžaru dr. Ivadyju, pod čigar vodstvom so Madžari sigurno zmagali s 6:2, zatrjuje seveda kratko in jedrnat, da je opravil svoj posel v splošno zadovoljstvo. To je čbno znana in zelo stara pesem o sodnikih!

Najmlajši teniški igralec iz Maribora Ernst Blanke, ki so ga že večkrat povalno omenila poročila v zvezi z njegovimi nastopi na tekmovalnih Hitlerjevih mladine v Bratislavi in v finalnih igrah za teniško prvenstvo Donau-Alpenlanda na Dunaju, je prejel te dni povabilo, da bo zastopal Nemčijo na evropskih mladinskih igrah v Milanu. Spodnještajski sport smatra ta poziv kot najlepše zadostitev, ki ga je mogel prejeti eden mariborskih igralcev za svoja izdavanja pri čim hitrejšem razmahu sporta na špodnjem štajerskem od lanskega aprila dalje.

Vprašanje srbskega nogometnega prvenstva, o katerem je bilo v beograjskih listih prelitega mnogo črnila, je še danes nerešeno. Zato je bila tem bolj dobrodošla misel policijskega predsednika in župana mesta Beograda Draga Jovanovića, ki je sam navdušen pristaš nogometne igre, naj se prikljče v življenje vsaj neke vrste pokalno tekmovalno, da se bodo vodilni beograjski klubi lahko kakor koli pokazali na zelenem polju. Za konkurenco se je prijavilo 10 društev in po skoraj petmesečnem tekmovalju, ki je pokazalo dobro formo igralcev in prineslo nekaj prav zanimivih dvobojev, je oti preteklo nedeljo določen tudi zmagovalce tega tekmovalja. SK 1913 je oni dan zmagal še nad Mitičem in si tako z 31 točkami priboril pokal mesta Beograda pred prejšnjim prvakom in svojim večnam rivalom BSK, ki je mogel vsega nabrati samo 29 točk.

Iz Hrvatske

Visoki nemški častniki pri Poglavniku. Pretekli četrtek je Poglavnik v svečani avdijenci sprejel nemškega generala Alfreda Strecciusa in načelnika njegovega štaba generalnega majorja Emila Zellnerja. Visoka nemška častnika je spremljal hrvatski vojni odposlanec v Berlinu admiral Jakčin in generalštabni podpolkovnik grof von Spee.

Povratek ustaške mladine z Dunaja. V soboto se je vrnilo z Dunaja odposlanstvo ustaške mladine pod vodstvom poveljnika prof. Ivana Oršanića. Hrvatje so se mudili na Dunaju teden dni in so jim povsod izkazovali največjo pozornost.

Domobransko vzgojevališče v Sarajevu. Z odredbo vojvodkove in Dogačnikova Slavka Kvaternika je bilo ustanovljeno v Sarajevu domobransko vzgojevališče, v katerega se sprejema mladina od 7. do 11. leta. Zaenkrat je vpisanih 100 dečkov.

Teden Rdečega križa na Hrvatskem bo vsako leto od prve nedelje v oktobru do naslednje sobote. Finančni minister je izdal odredbo, da se v tem času pri vseh prireditvah pobira po 2 kuni od vsake vrstnice v korist hrvatskega Rdečega križa. Otvoritev nove župnije na Sv. Ksaverju. Zagrebški listi poročajo, da je bila na področju Zagrebske gore v nedeljo na svečan način otvorjena nova rimsko-katoliška župnija na Sv. Ksaverju. Ob 10. dopoldne je nadškof dr. Alojzij Stepinac bral pontifikalno mašo, popoldne pa je bila svečana akademija.

Najprometnejše ulice v Karlovcu bodo tlakovali. Mestno načelstvo je izdelalo načrt javnih del za prihodnjo pomlad. Tlakovanju bo več ulic in hodnikov, urejena pa bo tudi posebna ljudska kuhinja, kjer bo lahko dobivalo hrano 3000 oseb.

Predavanje profesorja Würdingerja v Zagrebu. Na povabilo pravosodnega ministra dr. Pulka je prisel v Zagreb dunajski vseučiliški profesor dr. Hans Würdinger. Pred hrvatskimi pravniki je predaval o narodnosocialistični zakonodaji na gospodarskem področju. Govornikova izvajanja so navzoči poslušalci sprejeli z živahnim odobravanjem.

Strokovne šole za delavce. V kratkem bodo v Zagrebu odprte strokovne šole za delavce. Ustanove bodo nudile delavcem priložnost, da se v svoji stroki izpopolnijo. V šoli jih bodo seznanjali z različnimi tehničnimi novostmi. Strokovne šole bodo imele tudi oddelke za zasebne nameštence, kjer se bodo obiskovalci lahko učili pisarniških del in tujih jezikov.

Delavski domovi. Hrvatsko finančno ministrstvo je dalo Delavski zvezi v najem večje število poslopj v različnih krajih države. Hrvatska Delavska zveza bo omenjena poslopja preuredila v delavske domove. Finski poslanik v Zagrebu. Pred črni je prisel v hrvatsko prestolnico novoimenovani finski poslanik Armas Yntiläe. Prijateljski odnosi med Hrvatsko in Finsko so s tem dobili svoj videz izraz. Poslanik Armas Yntiläe je bil prej generalni konzul v Hamburgu.

Delo savskih čuvajev v Zagrebu. Kopalna sezona je tako rekoč zaključena in se bodo savski čuvaji lahko spet nekoliko oddahnili. Letos so požrtvovalni možje rešili iz valov 107 oseb. Štiri osebe so sicer utonile, toda izven nadziranega področja v predsezoni in pa ponoči. Društvo je priredilo preteklo nedeljo zabavo katere čisti dobiček je bil namenjen za nabavo rečevalnih priprav.

ŠAH

Šahovski turnir v Monakovu

Poročali smo že, da igrajo v Monakovu dva šahovska turnirja, ki ima vsak 12 udeležencev. Doslej so znani rezultati štirih kol.

V A-turnirju je dala prva runda naslednje rezultate: Napolitano je porazil Stoltza, Bogoljubov Rellstaba, svetovni mojster dr. Aljehin je dobil partijo z Barcoz, Keres pa je zmagal nad Rabarjem. Junge je imel že precejšnjo prednost, potem pa je napravil nekaj napak, tako da je igra proti Rohačku izgubila. Partija med Richterjem in Foltysom je postala remis.

V drugem kolu sta si Junge in Richter delila točko. V partiji med Barcoz in Rellstabom je slednji zaradi netočne igre Madžara zmagal. Rabar je dobil partijo proti Rohačku. Bogoljubov in Keres sta igrala neodločeno. Svetovni mojster dr. Aljehin je zmagal nad Napolitanom, Foltys pa je dobil igro proti Stoltzu.

Tretje kolo je dalo naslednje rezultate: Keres je dobil proti Barcoz, Napolitano pa je igral s Foltysom neodločeno. Dotedaj vodeči svetovni mojster dr. Aljehin stoji v prekinjeni partiji z Rellstabom na slabšem in jo bo najbrže izgubil. Tudi Stoltz se ne bo mogel dolgo upirati Jungeju. Viseči sta še partiji Rohaček-Bogoljubov in Richter-Rabar. Tretjemu kolu turnirja sta prisostvovala med drugim predsednik evropske šahovske zveze Fiebler in podpredsednik dr. Ferraris. Četrto kolo evropskega šahovskega prvenstva je dalo zanimive borbe. Glavna igra je bilo vsekakor srečanje med dr. Aljehinom in Keresom. Svetovni prvak je dobil dve figuri in je po ostri igri prisilil Keresa, da se je v 33. potezi vdal. Rellstab je porazil Napolitano, Barcoz in Rohaček pa sta igrala neodločeno. Junge je po sijajni igri prisilil Foltysa k predaji.

Po četrtem kolu je bilo stanje točk naslednje: dr. Aljehin in Rellstab 3, Bogoljubov 2 in pol (1), Keres 2 in pol, Foltys, Junge 2, Napolitano, Rohaček in Stoltz 1 in pol, Rabar 1 (1), Richter pol (2), Barcoz pol.

V B-turnirju so izidi naslednji: Prvi dan je Ahues premagal Kinnmarka, Danielson je dobil proti Norcii, Nestler je porazil Šubarića, Fuster in Samarian pa sta igrala neodločeno. Partija med Mül-

lerjem in Szilyjem je bila po petih urah prekinjena. Naknadno je Cvetkov dobil igro proti Roeleju. V drugem kolu so bili rezultati tle: Nestler je izgubil proti Norcii, Szily in Fuster sta igrala neodločeno, Roele je dobil proti Kinnmarku, Ahues je izgubil proti Danielsonu, Subarić in Müller sta si točko delila in prav tako Samarian in Cvetkov. V tretjem kolu je Cvetkov izgubil proti Szilyju, Danielson je z Roelejem delil točko, Müller je dobil proti Nestlerju in Norcia proti Ahuesu. Šubarića je premagal Fuster. Po 4. kolu vodi v B-turnirju Danielson s 3 in pol točke, slede pa mu Szily 3, Müller in Norcia 2 in pol, Fuster 2, Roele in Subarić 2 itd.

Radio Ljubljana

SREDA, 23. SEPTEMBRA 1942-XX.

7.30: Valček. 8: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 12.20: Ploščje. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Klavirski koncert Bojana Adamića. 13: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Orkester vodi dirigent Segurini. 14: Poročila v italijansčini. 14.15: Koncert Komornega zbora, vodi dirigent D. M. Šijanec. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Lahko glasbo vodi dirigent Petralia. 19: »Govorimo italijansko« — prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Komorna glasba. 20: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Radio za družino. 21.15: Violinski koncert Alberta Dermelja. (Pri klavirju Marijan Lipovšek.) 21.45: Predavanje v slovenščini. 21.55: Simfonična glasba v ploščah. — Cherubinijeva glasba. 22.15: Izmenjalni koncert z Madžarsko. 22.45: Poročila v italijansčini.

MALI OGLASI

Kdor išče službo plača za vsako besedo L —30, za drž. in prov. takso —60, za dajanje naslova ali šifro L 2.— Najmanjši iznos za te oglase je L 7.— Za žetanje in dopisovanja je plačati za vsako besedo L 1.—, za vse druge oglase L —60, za dajanje za drž. in prov. takso —60, za dajanje naslova ali šifro L 3.— Najmanjši iznos za te oglase je L 10.—

Službo dobi

Spretna kuharica — zvezčara v gospodstvu — dobi prvostopno službo pri mali družini. Naslov v oglaš. Jutra. 12955-1

Preprosto služkinjo k tričlanski rodbini iščem. Slomškova 31. 12636-1

Postrežnico za dopoldne iščem. — Vprašati: Pokopališka ulica 1-1, Moste. 12635-1

Kuharico samostojno, varčno, takoj sprejemam k dvočlanski družini. Hrana in plača dobra. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Samostojna kuharica«. 12638-1

Mlado deklo pošteno, čedno, vajeno boljše gostilne, sprejem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12644-1

Frizerko in brivskega pomočnika sprejema takoj salon Popit Viktor, Cankarjevo nabrežje 3. 12649-1

Sprejem več čevljarških pomočnikov za mešano delo. Plača po kolektivni pogodbi. Mrak, čevljarstvo, Sv. Petra cesta 30. 12651-1

Mlajšega fanta kateri ima veselje do strojev, eventuelno s ključavnitersko prakso, sprejema Popročel, tovarna papirnatih vreč. Lepodvorska ul. 23. 12653-1

Kupim večji ali manjši, kupim nujno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12655-7

Stare bicikelj-gume in vreče vsako količino kupimo. — Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 12656-7

Prodaj zohodravniški operacijski stol, fin mikroskop in električni suhi sterilizator (Frigosteril). — Naslov v vseh poslo. Jutra. 1292-6

Sportne vozilke (star materijal) vseh vrst dobite pri »Prometue, nasproti križanske cerkve. — Globoki se jemljejo v račun. 12631-6

Steklenice Chianti, Cinzano, vinske buteljke, šampanjske, radenske, Franc Jožefove, likerske in od konjaka, več tisoč komadov, prodam. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Steklenice«. 12941-6

Slive, hruške, jabolka najbolje posušite na štedilnikovi »Šušnici«. — Dobi se pri Jugoplatent Gospodstva c. 1. 12646-6

100 m² vrtno zemlje prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12647-6

Knjige dobro ohranjene knjige iz zbirke »Hrma« in »Modra ptica«. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Zasebnik«. 12642-8

Največ oglasov ima »JUTRO« inserirajte torej tudi VII!

Štedilnik Tischherd večji ali manjši, kupim nujno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12655-7

Kolesa

Kupim staro damsko kolo, ki je dobro ohranjeno, po primerni cenil. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12629-11

Kupimo stare bicikelje in bicikelj-gume — Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 12657-11

Pohištvo hrastovo prodam: 2 mizli, 5 stolov, usnjeni sedel. 2 omari. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12621-12

Kavč in 3 fotelji za 1600, in nova, velika pisalna miza (trd les), za 1200 (trd les). »Merkure, Mišičičeva 20. 12658-12

Oblacila Zelezniško nerabljeno uniformo kupim, odnosno vzamem v zamenjavo. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Hrana«. 12654-13

Kapital Iščem financirerja z Lir 300.000.— za dobo do pol leta za industrijo v Ljubljani. Cenjene ponudbe na oglaš. Jutra pod »Financirer«. 12652-16

Stanovanja

Lepo nagrado nudim za 3-sebno stanovanje, komfortno, v centru mesta. Ponudbe pod »Stara domačina« na oglaš. Jutra. 12307-21a

Dijakške sobe Dijakinjo sprejemam na stanovanje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12633-22

Sobo odda Lepo sobo oddam boljšemu gospodinu, s souporabo kopalnice, v centru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12628-23

Dve opremljeni sobi z eno posteljo, takoj oddam boljšemu gospodinu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 12640-23

Oddam lepo opremljeno sobo dvema gospodoma ali zakonskemu paru, z uporabo kuhinje, s 1. oktobrom. Kopalniška ulica 20, za Obrtno šolo ob Gradaščici. 12642-23

Citajte »JUTRO«! Min za brinje, sadje in fige ter mline za kosti dobite sedaj pri I.E.R.S.I.C. Cesta 29, oktobra 13. 12491-29

Sobe išče

Opremljeno sobo v centru išče gospod za takoj ali 1. oktober. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Soba«. 12630-23a

Gospodina domačinka, ves dan odsotna, išče lepo, komfortno sobo v centru za takoj. Cenjene ponudbe na oglaš. Jutra pod »Mirna«. 12634-23a

Dve opremljeni sobi ev. soba s kabinetom, kopalnico, odnosno souporabo, s separatnim vshodom, iščem za takoj v centru. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Domač 22«. 12650-23a

Informacije Opozarjam, da nisem plašnik nikakih dolgov za Otona Marinića. — Marinić Ivan, Prečna ul. 6. 12652-31

Lokali Zelo lepo opremljena delikatesna trgovina sredi mesta, zaradi boljši napredaj z zalogo vred. Ponudbe na oglaš. Jutra pod »Potreben kapital Lir 140.000.—«. 12637-19

Filatelija

100 serij znamk Commissariato, po 8 komadov: franko Din 0.25, 0.50, 1.—, vredn. pretisk od Din 1.50 na 0.50 in od 4.— na 1.—, ter port. 0.50, 1.— in 2.—, ponudbe na oglaš. Jutra pod »Gotovina 1500«. 12639-39

Obrt Mnogo prihranite, ako vam obnovimo stari klobuk. Izgledal bo kot novi! Trgovina Magdić, Ulica 3. maja št. 12. 12625-30

Sirite »JUTRO« Pridelki Ia zelje prodajam od 50 kg naprej. Interesenti naj pustijo naslov in količino v oglaš. Jutra pod »Takoj 774«. 12648-33

Razno PREMCG DRVA I. Pogačnik LJUBLJANA Bohoričeva ulica 5 Telefon 20-59

POSLEDNJA POSILJKA paprike kilogram fir 5.— Grozdje »Regina« kilogram fir 8.— na stojnicah: PRED PALAČO BATE MARJIN TRG PRED »EVROPO« AMBROZEJ TRG PRED GOSTILNO »REBEČ« D. Danau

Umrla je predoba mama, stara mama, sestra in teta, gospa BARAGA MARIJA roj. Kogovšek posestnica 22. t. m. v 69. letu starosti. Pogreb blage pokojnice bo v četrtek, dne 24. septembra 1942 ob 3. uri popoldne z žal — kapele sv. Nikolaja — k Sv. Križu. Ljubljana, Kratoše, Planina, Banja Luka, 22. septembra 1942. Žalujoči: ING. EVGEN, ING. MIRO, sinova — SAŠA, BOJKA, SAVA, hčere — in vse sorodstvo

ŠTIRN JANEZ železniški uslužbenec Pogreb bo v sredo, dne 23. septembra 1942, ob 3. uri popoldne z žal, kapele sv. Jakoba, k Sv. Križu. Ohranite pokojnika v blažem spominu. Ljubljana, dne 21. septembra 1942. Žalujoča žena ROZALIJA s sinčkom JANKOM in ostalim sorodstvom

El. de Vere Staepoole: 31

OTOK BISEROV

Roman

Floyd se ne bi bil nikoli mislil, da utegnejo biti glasovi človeških bitij tako divji in hudobni kakor burja krikov, ki se je razbesnela pred hišo. Samo v zategnjem tulenju viharja, ki je bil raznesel okostje »Tonge«, je bil slišal nekaj podobnega temu vzbuhu, ki se je zdelo, da prihaja naravnost iz osrčja pekla. Udarci s pestmi in brce z nogami so grmele po vratih, konice kopij so drezale skozi reže in razpoke, a vse to ni bilo nič v primeri s hrupom divjakih glasov. Bilo je, kakor da bi se kričanje opic in vreščanje papig mešalo s tuljenjem hijen; in temu se je pridruževal še strašnejši glas: nenehno, ušesa trgajoče sičanje, kakor bi žvižgala lokomotiva.

Ko sta bili karabinki znova nabiti, je Floyd, ne meneč se za vrata, v katera je meril glavni naskok, začel streljati skozi reže v sosesčini odprtini, kamor so napadali suvali s svojimi kopji; sodeč po glasovih, ki so se odzivali njegovim strelom, je imelo njegovo početje uspeh. Izabela je smukala vzdolž sten, grabila kopja za konice, se z vso težo obešala nanje in jih lomila drugo za drugo.

Ko je tako uničila tri ali štiri, je jela spet nabijati orožje. Hladnokrvna, urna, docela neustrašena v teh bližnjih minutah, se je zdela mlademu možu utlešeni duh ničevanja. Streliva sta imela na pre-

bitek, in kadar ni bilo treba nabijati puško za Floyd-a, je sama palila s samokresom. Dim njunih strelcev je nalik oblaku visel okrog goreče svetilke, ob kateri je predel svojo mrežo velik pajek, ki se je bil spustil izpod stropa, ne da bi ga motil bojni trušč. Potem se je ihta naskoka polagoma unesla.

Divjake je bilo tuljenje tako upehalo, da so komaj še spravili glas iz sebe; nekateri izmed njih so bili zadeti, ne da bi se jim bilo posrečilo prizadejati oblegancema le najmanjšo škodo. Ko bi bili imeli vsaj eno samo strelno orožje, bi bil postal položaj nevzdržen, toda imeli niso ničesar, in tako so nazadnje spoznali, da je suvanje s kopjem skozi razpoke jalov, mimo tega pa še nevaren posel.

Floyd si je z rokavom obrisal čelo. »Tem tepcem ni prišlo na misel, da bi lahko z drogom vlomili vrata. S tistim železnim, veš, ki sem ga vzel, da sem rešil Timauu nogo iz školjke. Upajva, da se ga tudi poslej ne spomnijo.«

»Čujte!« je rekla Izabela.

Izza hiše so se začeli udarjati, ki so jima bolj radostno kakor bojvito udarjali na uho. Floyd je namršil obrvi, nato se mu je obraz zjasnil.

»Razumem,« je rekel: »po skladišču so padli.«

Svetloba luninega krajca, ki je sijal na pečino, je kmalu potrdilo Floydov sum. Ko je pogledal skozi eno izmed rež v prednji steni, je videl, kako se je sovražna tolpa, vsa obložena s plenom, usula po obali na levi strani hiše. Očitno so mislili, da jih tu svinčanke ne dosežejo, in so hoteli v otroški radovednosti pregledati naropane zaklade.

Ko se je Floyd prepračil, da ni zadaj nobenega več, je odprl vrata na ozko režo ter jih jel opazovati, držeč puško nered za strel. Nato je opalil po njih, in divjaki so se razbežali ter pustili svoje zaklade na pesku. Nekateri so stekli po bregu lagune proti vrzeli v klečeh, eden je skočil naravnost v vodo in zaplaval v isto smer, večina pa jih je zbežala v varno okrilje gozdiča.

Kolikor je mogel videti, ni bil nihče izmed njih zadet, in tisti, ki so bili zdirljali proti vrzeli v klečevju, so se morali vsak čar vrniti po morskii strani otoka.

Floyda je prešinila truma misli, a vse jih je zavrgel kot neizvedljive; tako na primer misel, da bi napravila z Izabelo izpad iz hiše in stekla k čolnu, v katerem bi se lahko rešila iz dosega napadalcjev. Tak poskus jima ne bi nič pomagal, kajti na vsem otoku ga ni bilo kraja, kjer bi našla varno zavetje. Napadalcii se podvneli sicer ne bi nastavljali ognju njunih karabink, a ponoči bi ju znova napadli, kakor so bili storili že nocoj. Edina točka, kjer bi se lahko branila ob kateri si bodi uri dne ali noči, je bil skrajni konec pomola ob vshodu v laguno; a tudi ta misel ni bila za rabo, kajti če bi ju začeli oblegati, bi ju hitro ukrotil glad.

Ure so minevale. Mesec je stal nizko nad zahodnim klečevjem, zarja se je bližala, sonce se je pripravljalo, da zalije svet s svetlobo. Če so divjaki kanili nov napad, je moral biti trenutek pred durmi; toda noben glas ni pričal, da bi se znova plazili proti hiši.

»Naj bo kakor hoče, prišli bodo gotovo,« je rekla Izabela. »Preden se zdani, bodo tu.«

»Misliš?« Prikimala je.

Sedla je bila na enega izmed stolov in negibno obmirovala, držeč se za kolena. Floyd je sedel za mizo, se z rokami upiral vanjo in strmel na letine deska. Pajek, ki je bil nehal presti — ali pa morda popravljal svojo mrežo — je imel srečo: muha, ki je dolgo časa brenčala pod stropom sem ter tja, se je bila uprla. Zadržnjena v peklenski mreži, se je divje uprla; niti so jo držale za nožice in za telo; krila so bila prosta, in njih drhteče brenčanje je zbudilo Floydovo pozornost, da je vzdignil oči. Da bi nekaj storil, je nato vstal in si ogledal žuželko od blizu.

Pajek je bil pri svojem delu silno potpečljiv in v svojih postopkih kar znanstveno okuten. Splezal je na tram, ki je bil izhodišče njegovih podvigov, se spustil nazaj, pričvrstil žrtvi na ta eno izmed nožic in spet splezal kvišku. Hotel je zvezati muhi vseh šest nog, da se ne bi mogla ganiti, ko bi planil nanjo in ji začel piti kri.

Ko sta Floyd in Izabela opazovala to žaligro v malem, sta za trenutek skoraj pozabila svoj lastni položaj. Nato se je Floyd zasmajal, iztegnil prst, raztrgal pajku mrežo in vrnil muhi prostost.

»Njen položaj je bil malone tako obupen, kakor je najin,« je dejal. »Njena rešitev nama bodi dobra znamenje.«